

Kopaszlag, a haj öszülése és korpaképződés ellen a naponként érkező bizonyítványok és közönségi iratok tanúsága szerint egy dűlő jónak bizonyult szer a TANNIN-OLAJ

Dr. Morastól. Tisztelt gyógyszerész ur! Sziveskedjék számomra Dr. Moras Tannin-olaját... Wagner Vilmos. Főúti gyógyszerész urak Prágában... Zarembo Mária. Tökéletes Úram! Harminczéves embernek kopasz fejjel nem valami kellemes...

Kapható 2 és 1 frtos palackokban. Fő letét Magyarországra számára Török J. gyógyszerészárta Budapest, király-utca. Pozsonyban Pisztory Felix gyógyszerész, Temesváron Tarozay József gyógyszerész, Zágrábban Mittelbach Zsigm. gyógyszerész.

A LEGJOBB SZIVARKA PAPIR LE HOUBLON FRANCOZIA GYÁRTMÁNY. ÓVÁS UTÁNZÁSOK ELLEN!

E szivarkapapír csak akkor valódi, ha minden lap LE HOUBLON bélyegzőt magán hordja és minden karton az alatt látható védjeggyel és aláírással van ellátva. Cawley & Henry, egyedüli gyártók, PARIS.

Nyujtsunk kezét a szerencsének! 400,000 márka

főnyereményt nyujt kedve 5 esetben a hamburgi nagy pénzsorsjáték, mely az államtól engedélyezve és biztosítva van. Az új terv előnyös berendezése olyasiról, hogy kevés hónap alatt 7 osztályban 30,300 nyereményt jó biztos eldöntés alá, melyek között főnyeremények vannak esetleg 400,000 márkáig, különleg azonban

1 nyeremény á M. 250,000	1 nyeremény á M. 12,000
1 nyeremény á M. 150,000	23 nyeremény á M. 10,000
1 nyeremény á M. 100,000	3 nyeremény á M. 8,000
1 nyeremény á M. 60,000	55 nyeremény á M. 5,000
1 nyeremény á M. 50,000	109 nyeremény á M. 3,000
2 nyeremény á M. 40,000	212 nyeremény á M. 2,000
3 nyeremény á M. 30,000	533 nyeremény á M. 1,000
1 nyeremény á M. 25,000	1,074 nyeremény á M. 500
4 nyeremény á M. 20,000	29,115 nyeremény á M. 188
7 nyeremény á M. 15,000	stb. stb.

A szenvedő emberiségnek!

Kérem jelen hirdetéset a többnyire semmitmondó és haszontalan felédicserésekkel föl nem eszélmi; a mit ajánlok, az szilárd és semmiféle javas szer. Számos kísérlet után sikerült oly készítményt előállítani, mely minden követelménynek megfelel, és kitűnő sikerrel alkalmazatik a tüdő, mell és légzési szervek betegségeinek minden fokozatában, lesoványodásnál és általános gyöngeségnél. Számtalan elismerő irat megtekintés végett rendelkezésre áll.

Nagyon jó izu és minden korak vehetik. Egy kísérlet megforja erősíteni szavaain igazságát. Egy dobozzal, mely 10 egész 15 napra elégséges, 6 frtért o. é., készpénz vagy utánvét mellett szállít az oroszán-gyógyszerár. Stenner Frigyes, Brassóban (Erdély). Őszi öltözetek urak számára (finom divatos gyapjúkelméből), egy öltözet frt 12, 15, 20, 25. félérek vagy színesek. Igen finomak. 3 szorokak dbonkint frt 1-50. 4-szeresek dbonkint frt 2.

CSÁKY ÁRMIN uri ruha- és féhérnemű-gyára, Budapest, sugárút, octogon-tér 63.

DUPUY N. mag-edzője. Nincs többé búzaüszök.

A közelgő vetés idejére bátor vagyok ismét fölhívni a figyelmét mag-edzőre (páezelő); mely megbízható és csalhatatlan hatással bír a búdős üszök ellen a búzáznál s a porüszök ellen árpa, kukorica, zab, stb. eféléknél, és melyet már 1878-ban ajánlt a magyar kir. földmívelési miniszterium Magyarországi gazdái-nak. — Azóta készítményem az osztrák-magyar birodalom valamennyi részében meghonosult, és csak ez évben is érkezett mérvadó, régi megrendeléstől, különösen oly vidékekről, hol az idén a búzaüszök igen el volt terjedve, számos hízegő elismerő levél. — Edző szerem alkalmazási módja egyszerű; ára hasznosságához arányosítva, mérsékelt, és t. megrendelőim kényelmére Ausztria-Magyarországi minden nagyobb helyén tartok raktárakat, melyek ugyanazon áron adják, mint Budapestben és Bécsben, t. i. egy csomagot 30 krajczárért, mely 200 liter magra elégséges. Használati utasítás minden csomaghoz. Dupuy Numa, Bécs, VI. Windmühlgasse Nr. 35. Raktárak: Csongrád; Bojnica Jakab; Hódmező-Vásárhely; Meleghy Lajos; Szeged; Weiglein Ferenc.

Dr. Lengyel F. nyír-balzsama.

Már a nővényi nedv, mel a nyírőlök, ha annak törszet megürük, kifolyik, ezber emlékeztet őta a legkitűnőbb szepít-szernek van ismerve; ha pedig e nedv a fölialáló utasítása szerint vegyi uton balzsammal dolgoztatik, majdnem csodálatos hatkossá bír. Ha asszi az arezol vagy egyéb bárrszeket este bekenjük, már a következő reggelen majdnem észrevehetően pikk-tyek válnak le a hárról, minnk folytat ez gyöngéddé és fehérré válik. E be szoru vízimi tja az arezon támadt redoketés himlőhelye-ke' által arezaint ad; a bárrak fehérséget, gyöngédség és frisseséget kölcöcsöz; a legrovidebb idő alatt a szepít, májfoltokat, anyajecvet, orrvörösséget, bőrháthát és minden egyéb b'rszanyv' eltávolít. Egy korárolv hárral utasítással együtt 1 frt 50 kr; póstán küldve 10 krrel több. Fő letét Magyarországra számára Török József, gyógyszerész, Budapest király-utca 12. szám; Pozsonyban Pisztory Bódog, gyógyszerész, Temesváron Tarozay József gyógyszerész, Zágrábban Mittelbach Zsigm. gyógyszerész. 6500

„Nincs többé tüdőbaj.“

A Strausz A.-féle amerikai gyógyfűkivonatú mell-pasztillák, melyek számos hírneves orvos által leg-jobb ajánlataknak: rekedtség, köhögés, nehéz léleg-zés és a tüdőnek elnyálkásodása uymint görösös köhögés ellen. Ezen pasztillák legrovidebb idő alatt csodával határos sikert idéznek elő, ép ugy felnöt-eknél mint gyermekeknél; egyedül hamisítatlan állapotban kaphatók Budapestben Strausz A. vezár-aktárában Rombach-utca 16. sz. 195 Fő raktár: Török József gyógyszerészárta Budapest király-utca 12. sz. és minden jóhírű osztrák és ma-gyar honi gyógyszerártaiban. — Egy doboz ára 20 kr. 6 doboz egy forint Naponkénti szétküldés.

Csák, kizáról. szab. ujonnan javított RUGANYOS SÉRVKÖTŐK.

A legújabb találmány a Bonand amerikai tudor után ujonnan javított ruganyos sérvkötő Politzertől, ép ugy urak, valamint nők és gyermekek szá-mára, rugóknélkül, tiszta gummiból művészszerűszerkesztve, s azon czejja van, hogy még a legdurvább sérvket is a legrovidebb idő alatt egyforma helyzetbe hozza, és ép ugy nappal a alvásnál is használható, anélkül, hogy a sérvben szenvedő hivat-ásában a legkevésbé is akadályozza lenne. Nagy haszonnal jár, ha éjjel is a testen marad, minám ekkor kiválóan jó és kellemes nyomatást eszközöl a szenvedő részekre. Árak: egyszerű 6-7 frt; kettős 10-15 frt; gyermekeknek félrel oltosbbak. Nagy raktár angol és francia acél sérvkötőkből, suspensoriu-mokból, szöve, gummiból, valamint szarvasbőröböl is. A szar-vasbőr és gumi suspensoriumoknak az a czéljuk, hogy a terjedést megátolják. Méhfeeskenők, légrárák, agyvetőek, hónap-szám-erőszények övkeszítők, gumi-harcsnyák és minden gumi-készítmények. Sérvkötőknél megjelölendő, ha jobb, vagy ha bal felől vagy kettős legyen-e, ugy szintén a derék bősége is. Megrendeléseket utánvét mellett póstafordulítással eszközöl csász. kir. költelékészítő, Budapest, Deák-Ferenc utca. Pollitzer Mór

FIGYELEMRE MELTÓ! Női ruhák, őszi és téli köpenyek legújabb divat szerint, valamint bel- és külföldi szövetek jutányos áron kaphatók: 182 DEUTSCH SÁNDOR divatáru-csarnokában, BUDAPEST, VI. király-utca 26. szám „az arany sashoz“. Divatos utcait és alkalmi ruhák saját műtermében a legrovidebb idő alatt elkészítettnek. Szövetminták kívánatra küldetnek.

ALTER és KISS

Királyné ő Felségének udv. divatáru-szállítói Budapestben ajánlják 196

az őszi idényre a legújabb ruhakelméket

selyem, plús, bársony és brokát-szövetekből álló nagyszerű raktárakat.

Őszi és téli felöltöket rendkívüli választékban.

Utazó és esőköpenyek, pongyolák, eredeti párisi minta-ruhák. Minden megrendelés a legrovidebb idő alatt teljesítettik. Minták kívánatra bérmentve küldetnek.

VASÁRNAPI UJSÁG

44-ik szám 1881. BUDAPEST, OKTÓBER 30. XXVIII. évfolyam.

I. UMBERTO OLASZ KIRÁLY.

A nos savoyai ház fiatalabb, carignani ágának jeles ivadéka: I. Umberto olasz király, szellemes és bájos nejjével, Margherita királynéval meglátogatja uralkodónkat Bécsben. Monarkhiánk és az olasz királyság közötti baráti frigy megkötése lesz e látogatás eredménye. A savoyai ház, két százada mult már, hogy baráti frigyét kötött a Habsburg uralkodó házzal, a miért Franciaország nem egyszer támadta meg haddal a kis királyságot. A baráti viszony-nak kifolyása volt, hogy ez uralkodó háznak egyik halhatatlan hőse, Savoyai Jenő, hazánk történetében is nagy nevet vívott ki magának. 1703-tól kezdve a jó viszony még szilárdabb lett a két uralkodó család között, melyek házasa-g által is még szorosabban fűződtek egymás-hoz; de az egyetértést a politikai érdekek nem egyszer megavarták, sőt nyílt és elkeseredett ellenségeskedéssé mérgesítették, mignem Olasz-ország egységével a jó viszony ismét helyre állt.

Umberto atya, Viktor Emánuel 1842-ben nőül vette Rainer osztrák főherceg leányát Mária Adelheidot, de a ki férjét már 1835-ben özvegségben hagyta. E házasságból öt gyer-mek származott: Klotild, Napoleon Jeromos herceg neje; Umberto, a most uralkodó olasz király, előbb piemonti herceg; Amadeo, aostai herceg, 1870-től 1873-ig Spanyolország volt királya; Ottó, montferattai herceg, ki már 1864-ben meghalt; és Mária Pia, Lajos portu-gali király neje.

Umberto 1844-ben márczius 14-én, épen atya születésnapján született, s így jelenleg 37 éves. Megjelenése katonás, komoly, sőt első tekintetre mogorvának lehetne mondani; de arcának ezt a tekintetét rendkívül nagy és vastag bajusza, sűrű szemöldöke és villogó nagy fekete szemei okozzák. A ki társaságában van és beszélni hallja, az ellenkezőt fogja tapasztalni. Barátságos, bár fukar beszédű; de mondásai mindig értelmes, fölvilágosodott és tapasztalt fölül tanuskodnak. Mindenesetre inkább zárkózott és önmagába mélyedő, s kato-nás természete föllépésében, magatartásában és beszédjében is nyilvánul. E tekintetben örö-költe apja és elődei hősi vétét. Maga is vitéz katona hírében áll. Olaszország függetlenségé-nek és egységének kivívásában együtt küzdött vitéz atyjával. 1859-ben és 1866-ban már sokat beszéltek az ifju hercegről, ki egy hadosztály-

I. UMBERTO OLASZ KIRÁLY.

magatartása Olaszországnak kiváló eszélyt és tapintatot igényelt az uralkodótól. Umberto e tekintetben is megállja helyét. Három éves uralkodása alatt is megmutatta, hogy be tudja váltani azt az ígéretet, hogy atyjának szabad-elvű és alkotmányos szellemében fog kormányozni s van erélye is az akadályok leküzdésére s a nyughatatlan vérű olasz népek, hol az erős és hatalmas papi és köztársasági párt nem kis aggodalmat és zavart okoz, rendben tartására, mely mindamellett szereti Umbertót és bálványozza családját. Jele ez annak is, hogy a király rátermett földatára.

Inkább baráti és családi, mint uralkodó és alattvaló közötti viszony van a király és az olasz nép között. Már Viktor Emanuel személyes tulajdonai sokat tettek a viszony megerősítésére; de hogy ez ma is fennáll, az Umbertonak is érdeme. Talán egy államban sem oly kevés feszesek az udvari illemszabályok, mint Olaszországban. A királyt, ki Rómában a Pincióra kocszik, ép úgy körülveszik kocsiában az ismerősök, mint bármely más ismerőst, a nélkül, hogy erre meghívást várnának. Olaszországban némi megütközéssel tapasztalhatják az idegen, hogy a király fogadása alkalmával mindenki tetszése szerint közeledhetik addig és annyira az érkező elé, meddig a tömegben előre furakodhatik. Ez azonban később kellemes hat rá, mert belátja, hogy az üres ceremónia és feszes formáság nem képes az uralkodó és alattvaló között oly viszonyt fenntartani, a milyen itt fennáll.

Mikor Umberto király közelebről a földrajzi kiállítás alkalmából Velenczébe érkezett, a kíváncsi idegenek gondoláikkal egészen a király gondolójá mellé eztek, hogy jobban láthassák, mi ellen senki sem tett kifogást. Királyörzö rendörnek sehol hire sem volt. Aztán kiment a néptömeg a Sz.-Márk terére és a királyi palota ablakai alatt addig tapsolt, addig kiáltotta: «Umberto, Umberto!» míg a király engedett a kihívásnak s ablakából szívélyesen üdvözlé a népet. Ennek kedve jött a királynét is látni; rákérdezte a tapsot és kihívást. Addig kiabálta: «Margherita, Margherita!» míg a bálványozott Margit királyné is látható lett ablakában s nyájas mosolylyal és kendőlobogtatással üdvözlé a népet. Az olasz ép úgy hívja ki királyt és királynét és ép úgy tapsolja meg, mint valamely kedvenc tenoristáját vagy primadonnáját.

Ez a bizalmas jelenet ismétlődött másnap előkelő körben. A földrajzi kongresszus megnyitása ünnepélyen az ülés végén a király elmenőben lévén, a kongresszus elnöke, Teano herceg megállítá a királyt és a jelen volt külföldi képviselőket, kik annyira tolongtak a király és királyné körül, hogy alig maradt hely a királyi pár számára, egyenként kezdé bemutatni. A nagy tolongás legkevésbé volt udvarias jellegű, nemkülönben a bemutatás módja sem, midőn a nevezett herceg a királyt majd erre, majd arra az oldalra fordítá, hogy az ott állókat mind bemutatthassa. Az etikettnek ezt a teljes mellőzését látva, a francia biztos maga mutatta be magát a királynénak, min az udvar legkevésbé sem látszott megütködni.

A fesztelenséget és pongyolaságot az udvarral való érintkezésben minden lépten-nyomon volt alkalmunk tapasztalni. A példát és kezdeményt rá maga a király és királyné adta; mert ha ez nem volna kedvük szerinti, természetesen nem is történnék meg. Ez a viszony népszerűvé és kedvelté teszi az uralkodó párt a nép előtt.

A trónörökös nápolyi herceg, a 12 éves Viktor Emánuel, az uralkodó pár egyetlen gyermeke, szintén ilyen szellemben neveltetve,

már mint gyermek is jelét adja a nép iránti szeretetének, melyért viszont a nép is «kedves kis hercegünk»-nek nevezi.

Umberto király nemcsak az udvari fesztől idegensége miatt, hanem takarékosági szempontból is egyszerű udvart tart. A legszükségesebbre szorítkozik udvarában és mellőz mindent, a mi nélkülözhető, a mi felesleges sallang a királyi háztartásban. Erre a nem kevésbé súlyos anyagi terhek is kényszerítik, melyek atyja adósságainak révén rászállottak. Viktor Emánuel bőven és könnyelműen szokott volt költeni, túl a civillistán, adósságot csinálni volt kénytelen, melynek terhei a trónnal együtt fiára szállottak. Umberto ezeket törlesztendő, nagy megszorítást tesz kiadásában, s a legszigorubb takarékoság uralkodik udvarában minden tekintetben.

A király, kit számos emberi és fejedelmi szép tulajdon díszít, valamint neje, a szeretetreméltó Margherita királyné, a trónörökös Viktor Emánuel nápolyi herceggel együtt, nemcsak az olasz nép hajlamát tudta kivívni, hanem az idegenek is a legmelegebb rokonszenvet érzik a derek olasz királyi család iránt. Mi magyarok örömmel üdvözljük látogatását monarkhiánkban, bár abbelei óhajunk, hogy hazánk fővárosában látogassák meg királyunkat, ezuttal nem fog teljesedni. A magyar nemzet mindig rokonszenvvel viseltetett az olasz nemzet iránt, s az olasz királyi pár látogatása Budapesten, meggyőzhette volna őket arról, hogy a magyar nemzet a legmelegebben óhajtja az olasz nemzettel való baráti frigy kötését; tapasztalhatná körünkben, hogy a monarchia egyetlen népe sem óhajtja azt igazabban és őszintebben mint a magyar, de nem is szeretett egyetlen más annyi érdemet az olaszok barátságára mint épen a magyar. Azért az olasz barátság frigykötésének legalkalmasabb helye lett volna Magyarország fővárosa, Budapest.

Azonban így is szívünk melegével üdvözljük monarkhiánkban és kívánjuk, hogy a megkötdendő baráti viszony monarkhiánk és Olaszország között tartós, s a két nép jövő fejlődésére, virágzására üdvös hatásu legyen.

E. B.

A BUDAI TEMETŐBEN.

A budai temetőben
Van egy hosszú sirhalom;
Egy-két vézna bokrot ingat
Rajt' az esti fuvalom.
Fakó betűk szürke kövön
Vajjon mit is mondanak?
Azok, a kik ott pihennek,
A hazáért haltanak.

A hazáért?... és meghaltak?...
Érzem, szívem melegül;
Hajd de ősi hívós szellő
Száll felém a hegy felül.
Unatkozó egykedvűség
Főn a hegynek homlokán,
S Budavárból egy vasoszlóp
Sötét gúnyyal néz le rám.

Nyugtalan szív, büszke lélek,
Im, nyugosztok csendesen;
Neveteket drága ércbe
Nem verette senki sem.
Kő ledül majd, — sirotokon
Gyom nő, virág nem fakad,
S hozzátok el csak legelő
Kőszá barom látogat.

Temetőnek szegletében
Porladozó tetemek,
De hát kit is aggasztana
Már ma a ti nevetek?

Temetőnek árka mellett
Erre arra visz az út —
Ugyan ki is hozna már ma
Halmotokra korsorut?

Ősz Dunán tul büszke város,
Hire eljut messzire;
Ugy beszél, hogy ott lenne
Egy országnak a szíve.
Oh, e szívnek sok a gondja,
Mit törődnek veletek?
Ha zajong is, csak czégeknek
Használina föl nevetek.

A budai temetőben
Állok itt a sir felett,
Míg a nyugó nap a tájra
Vérvörös palástot vet.
Majd kíváncsi tekintettel
Néznek rám a csillagok;
Egy keserű könyvet ejtek,
S aztán tovább ballagok.

PAP KÁLMÁN.

TANKRÉD.*

Tasso «Megszabadított Jeruzsálem»-éből.

Tankréd közel, kintél a nagy seregben
Rinaldón kívül bátrabb nincsen itt.
Nincsen delibb, nem szól más ékebben,
Nincs kit szív és erő úgy ékesít.
Csak egy hibáját kell megénekelnem,
Árnyékolót dícső égenyeit:
Szerelme az, mely egy látásra ébredt
S táplálva kintől folyton újra éled.

Mondják, midőn a frank sereg legyőzte
Hős küzdelemmel a barbárokat,
Az ellent Tankréd vette üldözébe —
De végre fáradt lett a jó lovag.
Ép arra gondolt, szívesen ledőlne
S keresve enyhét égő ajkának,
Midőn kicsiny csermely akadt eléje,
A melynek ékes pást volt fris szegélye.

És itt szemébe tünt egy ifju lányka —
Aczél fődé, s csak arca volt szabad;
Pogány leány volt; jött üdülni vágva,
S így esalta őt ide a kis patak.
Tankréd az ifju hölgyet megcsudálta,
S szívébe' rögtön szerelem fakadt,
Mely — ó csudás! — alig volt megszületve,
Már nagyra nőtt, — már győzött is fölötte.

A lány sisakkal eltakarta képét,
De hallva lépteket, nem támadott;
Sokan jövének arra s futni késztek —
A hőst legyőzve hagyta mégis ott!
Tankrédnek im ma is szívében él még,
Még látja azt a délczag alakot,
A helyre gondol, hol s mikor találta —
És újra szítva van csak keble lángja!

RADÓ ANTAL.

KELE ISTVÁN.

RAJZ A RÉGI RABLÓVILÁGBÓL.

VI.

De csak jó is az a jó paripa. Ha ez nem lett volna, nem főzött volna most Kele István paprikás kecségét, itt a Tisza partján; neki most s ki tudja meddig még, Pestvármegye tömlőce fenekén kellett volna ülni, ott a Duna partján.

Mert vagy husz darab negyed és ötödfü csikót szakítottak volt ki egy erdélyi mágnás híres ménéséből, s nem tölt bele három huszonnégy óra, be is állították Kecskeméten a vásárba.

De nem hajtották el az egész ménest, maradt még ott jó ló, s a számadó csikós sem volt hamvába holt ember, ez is megjárhatta már

* Főlölvastottat a Kisfaludy-társaság október 26-ki ülésében.

valaha egy pénzzel a vásárt. Nyomukban volt a betyároknak mindenütt, nappal távolabb, éjjel közelebb járt hozzájuk, mindig annyira, hogy szem elől ne veszítse őket, azok meg észre ne vehessék. A mint meglátta a kecskeméti tornyokat, oldalt kanyarodott, lóhalálában benyargalt egyenesen a csendbiztoshoz. Ez sejtve a csikós elsőadásából, hogy aligha a híres Kele Istvánnal nem gyült meg a baja, a vásár alkalmával szerencsére épen nála volt szomszéd csendbiztosokkal együtt kupecznek öltözött, s Kele Istvánt, a ki pedig egészen szemfűl volt, s karjára öltött kantárszáron tartotta fölnyergelt lovát, elfoglaltatták egy jó alkus zsidóval, s hirtelen körülkapván, megnyomták.

Két cimborája Kelének, Tarjáni Marczí és Szalontai Peti, a kikre nem fájt egy csendbiztosok foga, elmenekülhetett.

Bekisérték Kele Istvánt Pestre a vármegye tömlőcebe, ott azonnal 40 fontos vasat vertek a lábára. A károsnak igazolás után kiadták a csikókat, Kele István hátsa paripáját pedig, hogy le ne vesszen a vármegye abrakján, egynehány nap mulva árvereztette a központi szolgabíró.

Az árverést a megyeház udvarán tartották meg. Hogy többet mutasson a ló, felnyergeltette azt a szolgabíró, s felültetett rá egy hajdut. Vevő volt szép számmal, ígérgettek vagy kétszáz forintig, de itt megállottak. Feldörmög most a földalatti börtön udvarra szolgáló ablakából egy bus hang, melyre ugyancsak hegyezi fülét a paripa.

— Inkább üssék agyon, minthogy csuffá teszik ilyen potom árral, nem ahhoz való az, nincs ahhoz fogható a Tisza Duna közt, de még Erdélyben sem. Embert üllessen rá, tekintetes uram! mindjárt más az a ló.

— Mit beszél kend Kele? Hisz ember ül azon.

— Hiszen nem mondom én, hogy nem lelkes állat; de nem tud a lóhoz. Hol egész elcsapja, hol meg fűrésze a száját, s még sarkantyuzza is. Nincs az ahhoz szokva. Értelmes állat az, ember kell hozzá csak, kitalálja az még a gondolatját is.

— Ha nem restelném leütni kendről a vasat, mindjárt megpróbálnám, valót beszél-e kend? — mond a szolgabíró.

— Sohse töltünk azzal az időt, tekintetes uram! Ha úgy gondolja a tekintetes ur, fölvegom én rá magam ezzel a vassal is, nem fél az a ló semmitől, s annyi ideig megülök rajta feloldavást.

A közönség várva-várta a látványt, a szolgabíró is kapott rajta, hogy jobban elkéljen a híres paripa, kivette hát Kele Istvánt börtönéből; hanem előbb az órálló hajú mellé még egy másik fegyverest is állított a kapura, melyen még mindig egyre jöttek a vevők és szájatátok.

A mint Kele István kilépett, úgy megélénkült a paripa s oly vidám nyertéssel fogadta gazdáját, hogy mindjárt ígért egy falusi ember. Lovához lépett Kele István, végig simította, megveregette nyakát. Öröm volt látni, mily édesdeden néztek egymásra. Majd háttal formán fordult Kele István paripájára, jobb tenyerével megérintette a nyereg kápát, s keményet rugván magán, a nyeregben termett, abban a helyzetben, a mint a nők ülnek a lovat.

— Most tessék megnézni, lépésben hogy halad, — mondá Kele István.

Egészen mást mutatott a ló, mint a hajdu alatt. Ígérgettek is szépen.

— De trapja is jó van.

Trappban indult a ló. Tüzesednek a vevők. — Engedelmeivel, tekintetes főszolgabíró ur! kaloperoztatom egy kicsit.

Oly sebes galoppot nehezen látott még egyik is az árverezők és bámulók közül, a milyennel futotta körül a Ráró a megye udvarát, s közben szökött is egy hosszában mintegy másfél ölet.

Megállott Kele István, gyönyörködött benne, mint haladnak felfelé.

450 frtot ígért egy pulykatojásképű, jóféle safránszínhajú zsidó.

«Ötszáz!» kiáltotta rá tüstént egy hegyes bajszu, ptykés dolmányu fiatal ispán, s lenéző tekintettel kérdezte a zsidótól: «Megyünk-e még tovább, Smüle?»

— Megyünk biz uram! — válaszolta Kele István a nem hozzá intézett kérdésre, s a szolgabíróhoz fordulván, kérte azt: — Tétessen ki egy asztalt amoda a kaputól balra, tekintetes uram! Mindjárt ígér meg az a zsidó, meg az az ur. Az asztalt kitétték. Kele István megirramította a Rárót, s ugy suhant az el az asztal fölött, hogy mindenik szélétől járt a körme hegye egy-egy arasznyira.

A 600 forint felé haladtak már. Kezdték ígérni olyanok is, a kik még eddig hozzá sem szóltak.

— Hatszáz! — kiáltotta az ispán dühösen.

— Lesz az uram több is, — mosolygott rá Kele. — Nem lehet ennek megadni az árát. Instálom a tekintetes főszolgabíró urat, alacsony az az asztal. Amoda látok egy rakás téglát, méltóztassék mindenik lába alá vagy három-három darabot tétetni.

— Nem lesz sok? — kérdezte a szolgabíró.

— Dehogyan lesz, tekintetes uram. Én nem bánom, de a lovam se, ha nyolcz darab lesz is.

Felpoczkolták az asztalt. Kele István az asztal baloldalához lépett, mondván: — Innen indulok, hogy egy kis egérutja legyen s jobban neki tüzelhesse magát a ló. Most tessék vigyáznál! Ilyent még nem láttak, — s mosolygó orczával lassudan rá kezdte: «Fecske szárnyán járó, kedves lovam Ráró!»

Az utolsó szótagnál már kinn az utcán volt Kele István, mert a kapu irányában egyet billentett a kantárszáron, s a Ráró oly gyorsan mint a koci előtt röpködő fecske elcsapódván, a látványra kissé oda bámult két fegyverest kétfelé ütötte, s kirepült a kapu alatt.

«Vivat!» «Bravo!» — kiáltotta a közönség. Így éljeneztek még akkor Magyarországon. — A szolgabíró álló helyében összerogyott. A főfizikus, a kit nem kerithettek elő azonnal, azt mondogatta, hogy ha szerencsére ott nincs, s azonnal eret nem vág rajta a ló doktor, későbbben érkezett orvosi segély nem menthette volna meg.

Volt mit bámulniok Pesten a járókelőknek, de csak egy-egy pillanatra, a repülő vasas lovganon.

Nehezen telt bele egy teljes óra, mikor a harmadik vagy negyedik falu szélén leugrott Kele István tajtékzó lováról, leverte bilincset a cigány kovácsossal, s ráparancsolt arra: «Vigye tüstént a bíróhoz, ez pedig szolgáltassa be Pestre a központi szolgabíró ur kezébe, ne vegye meg szegényen a nemes vármegye.»

VII.

Egyenesen haza ment most Kele István, de csak egy éjszakára, értesítette feleségét kiszabadulásáról, s el is bucsuzott tőle jó időre. Azután felkereste Marczit és Petit, mert híjába, az ő mostani helyzetében, bármilyen okos és ügyes legyen is, egy ember csak egy ember. Aztán meg tudta, hogy azoknak is csak egy szüksége van ő rá, mint neki azokra. A mint feltalálta őket, mondta nekik:

— A Bácskában huzódjunk meg egy időre. Legjobban meglapulhatunk ott valameddig. Meg se gondolják, hogy épen odamenjek, a hol

már egyszer kerékbe akartak töretni azok a vadállatok.

Templomablásért itélte volt Kele Istvánt Bácsbodrog vármegye kerékbetérésre még a mult században, de a királyi kegyelem 12 esztendőre szállította le a kegyetlen büntetést. Bácsbodrog vármegye tömlőcezen virradt Kele Istvánra a XIX. század első reggele.

Egyenesen egy régi ismerőshöz, egy bácskai korhely földesurhoz mentek. Természetes dolog, hogy késő este érkeztek meg. Másnap hajnalban már kivitte őket az ur tágas puszájára. Marczit és Petit lovas csösznek alkalmazta, Kele Istvánt bent hagyta a majorban, azzal bizta meg, hogy a ménésből kiválasztott hat darab ötödfü csikó közül négyet hintós lónak, kettőt nyereg uló tanitson be s kiadta az ispánnak, hogy a főlovász — már mint Kele István — lova számára is kijárjon széna, abrak.

Ily berendezések mellett érintkezhetek is egymással a társak, nem tűnt fel nagyon ott tartózkodásuk sem. Azonban nem is szószátyár olyas helyen a cselédesség; de meg az ispán és kasznár ur is érti jobbra-balra.

(Folytatása következik.)

EMLEKEZÉS A GYÜMÖLÖSKIALLÍTÁSRA.

Csevegés, de melynek komoly a magva.

Az alma története olyan régi, mint az emberiség. Mikor még volt a világ paradicsom, már volt benne alma, melyről meg vagyon hittelesen írva, hogy első apánknak torkán akadt. A szülő sokkal későbbi dátuma; az csak az özőnvi után kezd szerepelni a historiában, noha bizonyosan már előbb ültette a sátán a vesszejét, megöntözte azt, a szent hagyomány szerint, báránnyárral, oroszánnyárral és majomvérral, annak az emlékezetére, hogy a szerint legyen az emberből szelid báránny, vérengző oroszán vagy neveléses majom, a mint egy, két vagy három porciót kebelez be a gerezdje levéből.

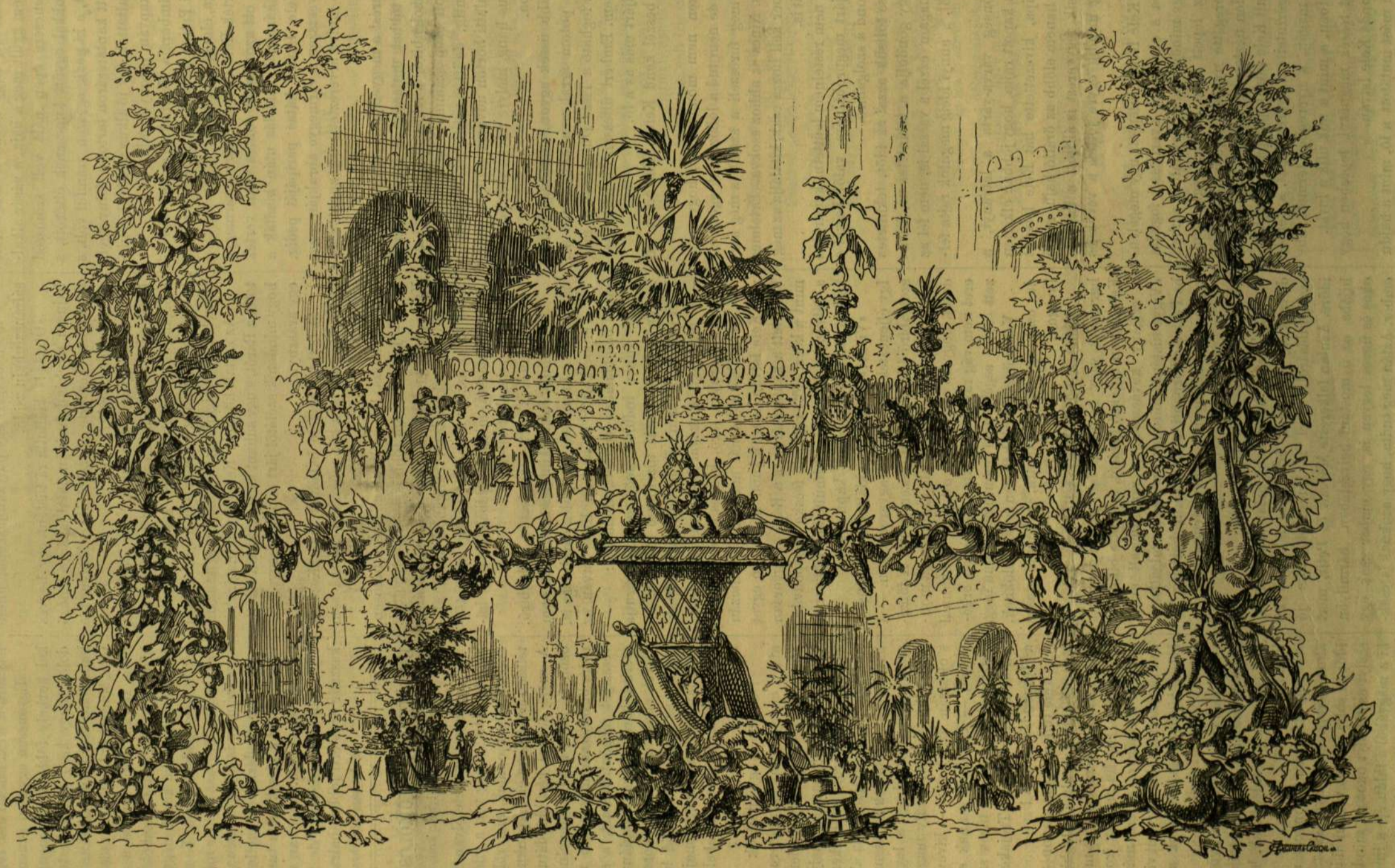
Denique a gyümölcsök első ősanja az alma, épúgy, mint az embereké Éva anyánk. Megtaláljuk ennek kétségtelen bizonyítását a görög mythologiában is, mely nem beszél se körtéről, se dióról, se berkenyeréről, ellenben fontos szerepet tulajdonít az almának, bele dobaván azt az istenek és istennők szoaréjában azzal a fölírással, hogy a legszebb legyen, s ezzel elhívtén a viszály magvát örök időkre, s okozván azt, hogy — kivéve, persze, Budapestet, — Párisban vannak ma is a legszebb asszonyok s hogy egy tüzes szempár lángjától városok égnek hamuvá Trójaként. — Aztán meg a Hesperidák almája!

Ime tudományos alapon van kimutatva a föntebbiekben az alma világhistóriai nagy szerepe már a történeti ó-kort megelőző mythos idejében is. Hát ha még az irott történet idejét vennők szemügyre s nem mást, csak azoknak az aranyalmáknak a szerepét vizsgálók, melyeket a királyok és császárok a kezükben tartanak.

Ezért van az, hogy a gyümölcsökről szóló nagy tudományt nem nevezik sem pirológiának, se nem prunológiának, hanem — pomologióának.

Egy azonban bizonyos, az t. i., hogy az alma szerepe sem a mythosban, sem a historiái időben soha se volt valami üdvös, mindig veszélyt és viszályt okozott, mindig bajt kelesztett ki a magvából s talán épen innen van, hogy a népek, különösen pedig a magyar nép, az almának e veszedelmes természete miatt annyira elfordultak az egész — gyümölcsstermesztéstől.

Pedig hát világtapasztalt, sokat kóstolt emberek, e szakmában speciális tekintélyek

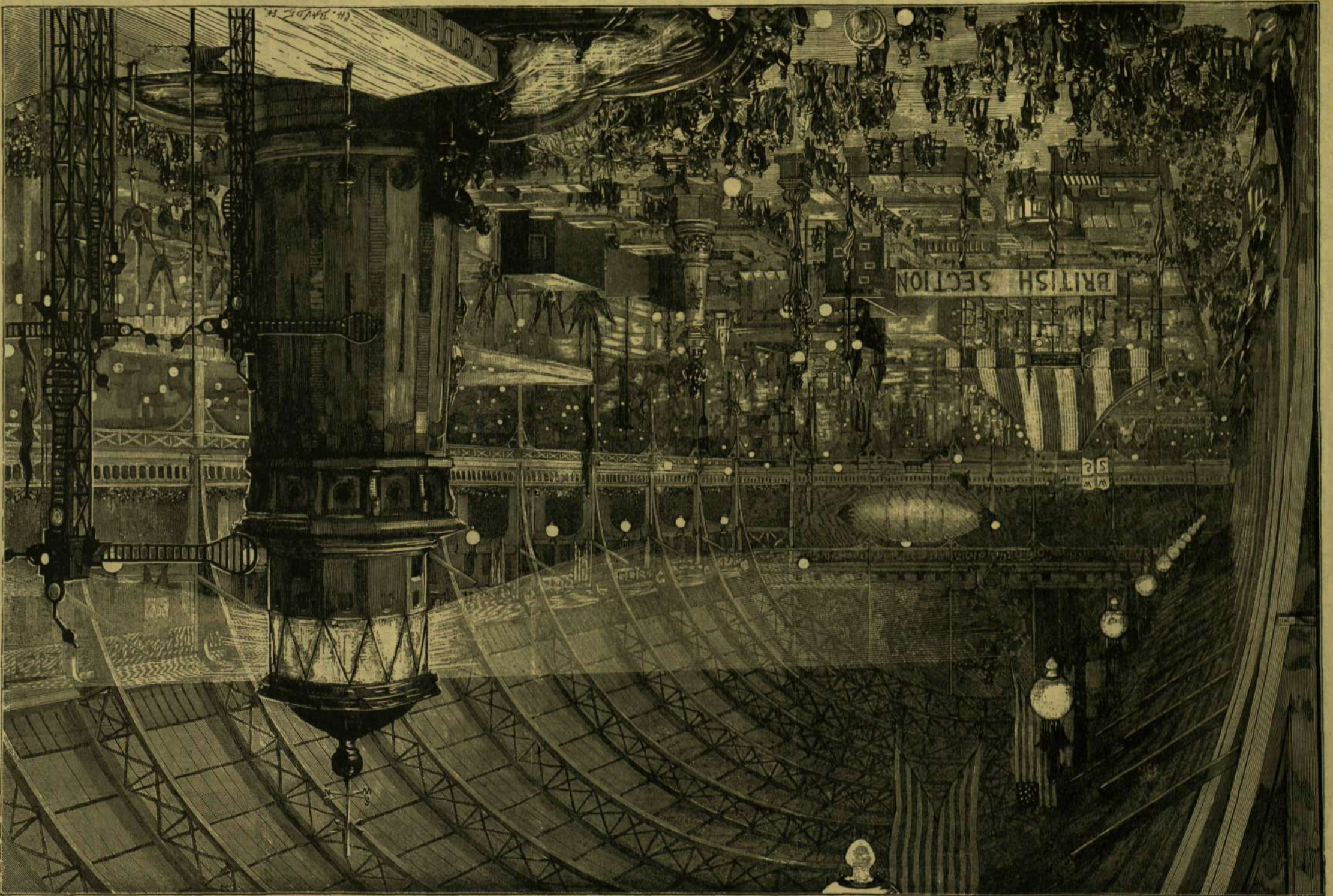
Gyümölcsök a kis teremben.

Az erdélyi gazdasági egyesület alma- és körte-gyűjteménye a nagy teremben.

Konyha-kertészeti termények.

AZ ORSZÁGOS GYÜMÖLCSKIÁLLITÁS BUDAPESTEN A REDOUTE TERMEIBEN.

A VILLAGOSSÁGI KIÁLLITÁS PÁRISBAN.

állítják, hogy a gyümölcsre sehol a kerek világon nem oly kedvezők a természeti viszonyok, mint a négy folyó és három bérz hónapban, s ha a párisi inyczvilág egyszer megelzette a magyar almát, körtét, barackot stb. soha nem kíván egyebet, s a szemre talán tetszetősebb, de izre, zamatra határozottan hitványabb francia, angol, olasz gyümölcsöt legfeljebb ha asztaldisznek teszi föl, de nem, hogy megegye.

Már pedig ha egyszer Páris a magyar gyümölcsöt dívatba hozza, az egész világ Kecskemétre jár sárgabarackkért s miután az nem lesz képes ellátni az egész világot, minden magyar ember, a kiról a francia megtudja, hogy ebben a pompás gyümölcsöt termelő országban egy talpalatnyi földje van, formális üldözésnek lesz kitéve, hogy miért olyan bolond, és nem ültet fát, mely szakajtó-számra teremné neki az aranyat, ezüstöt.

Ezért tartjuk mi oly roppant veszedelmesnek az afféle kiállításokat, a minőt a mult héten az országos gazdasági egyet a redoute termében rendezett.

Hová lesz a magyar ember nyugodalma, ha a nagyvilág is meg találja tudni, hogy nekünk olyan gyümölcsaink vannak, a minőket ott kiállítottak. Elkopik a kilencsünk a sok utazó ágens kezeirintésétől, a ki egymásnak adja majd az ajtót, még azt a kis délutáni álmunkat se hagyva zavartalanul.

Mindig mondtam is én, hogy ne tegyenek olyan embert kereskedelmi és gazdasági miniszternek, a ki maga is pomologus, mert bizony még ránk találja uszítani a világot s hova leszünk majd a tenger pénzről, a mit a sok idegen a nyakunkra hurezol almáért, körtéért, nagy szomorúságára szegény sertéseinknek, a melyeket eddig a balomra rothadó gyümölcsön hizaltunk.

Az országos gazdasági egyet bizonyára nem gondolta meg, minő veszedelmet hárít az országra az ő gyümölcskiállításával. Az lesz belőle, meglássátok, hogy most már minden talpalatnyi olyan földet termőfával kell beültetni, a mely eddigelé egy mákszemnyivel sem szaporítá a magyar ember gondját az ő östermészeti parlagváltában. Megeshetik, hogy még az utszéleket is gyümölcsfasorokkal ültetik tele.

Elharapódnak népünk között az oly veszedelmes elvek, a minőt egy apa a testámentumában hagyott meg a fiának: «Ültess fát, fiam, az nől, a mig te alszol.» Megtörténhetik, hogy minden udvar, minden pusza kert megteleik gyümölcsfával s egy-egy epurta, a mit a tyukól elibe ültetünk, két hónapon át tartja el elelemmel az egész apró majorságot s árpáját, buzáját maga lesz kénytelen az ember megenni.

Sőt még iskoláinkban is, mintha nem lenne ugyis elég tanulni valója, gyümölcsfa-nemesítésre erőszakolják a szegény gyereket, s utánozni kezdik azt a német szokást, hogy a mikor a gyermek az elemi iskolát elhagyja, fát ültetnek vele a községi kertben a nap emlékére, azt elkeresztelik az ő fájának s ott hagyják nőni az apjé, nagyapjé mellett, oktatván őt afféle elvekre, hogy a gyermekevelés után legaldottabb foglalkozás a fanevelés, s oda jutván végre, hogy az a gyermek, a ki azt az egy fát megszerette, minden fát megszeret s még az utszéli eseményét is restelni fogja levágni lőcsnek, ostornyélnék, s hogy a ki a fát kiméli, kimelni fogja a felebarátját is, minthogy az ember még becsebbe a fánál, — s valamint a gyümölcsfára, oly féltéssel lesz majd a maga jó hírére, becsebbet is, mely drágább kincs annál. Szóval derék, jámbor, munkás, önmagát és másokat megbecsülő ember válik a gyermekből, — egy rá nézve emlékezetes órában elültetett termőfa révén.

Hát ilyen veszedelmes fölforgatásokat fogunk köszönhetni azoknak a gyümölcs-kiállításoknak, hogyha így folytatjuk.

Sőt még másokat is. Most azt mondja a magyar ember: «Minek nekem a fa? mikor vékaszáma kaphatom a szilvát egy garason.» Ezentul meg így kezd gondolkozni: «Annyi szép gyereket látok az utcán, a piacon, hogy festeni se lehet szébbet. Egyikét, másikat tán ide is adnák, ha örökre kérném. De nem kérem, inkább azon vagyok, hogy magamnak legyen. A magamé mégis csak kedvesebb nekem, pedig a másé, meglehet, szebb talán. Hátha a gyümölcs is edesebb az olyan fáról, a mit a magam kezevel ültettem? Próbáljuk meg.»

Már most, ha minden ember így kezd gondolkozni, — pedig így kell gondolkozni, mert ez természetes gondolkodás, — meg az a veszedelem is bekövetkezhetik, hogy mindenkinek levén termőfája, senki nem lopja le a másét. Mert arra aztán csakugyan senki rá nem áhit, a miből neki magának is bővíben, vagy éppen fölöslege van. S kipusztul népünkben a csenés nemes hajlandósága.

S pirosuló almákkal, sárguló körtékkel s a mosolygó gyümölcs ezernyi fajtájával zöld lombos kertek venén majd körül a szép fehérre meszelt házakat, észre kezdi venni a gazda, hogy nini, minden nagyobb fáradság nélkül jut apránként a gyümölcsből — a mellett, hogy háza népének a termő fákról második kenyere került az év legnagyobb részén át, — ö jó jövedelemhez, mely a buzából, gabonából bevett árnak a fertályrészt, talán a felét üti meg. S minthogy nemcsak ő van így, de minden jóra való gazda az országban: egyszerre csak oda találnak jutni, a hol Amerika van, melyről azt mondják, hogy gyümölcséből csaknem felannyit vesz be, mint a buzájából, pedig hát ezzel már jóformán kiszorította Európa piacairól — Európát.

Szóval megmérhetetlen átváltozás következhet abból, ha egyszer csak az egész országban minden ember arra a gondolatra jut, hogy a hol egy kis eddig hasznaveetlen földje van, azt gyümölcsfával ültesse tele. Megtörténhetik még az a szerencsétlenség is, hogy gyümölcstermelésből minden ember ki bírja fizetni az egész — adóját s a mi egyébből haszna van, az tisztán marad neki...

Ezek és afajta gondolatok sehogys tudtak kimenni a fejemből, mikor a városi vigadó rengeteg termében ott kóboroltam a mosolygó gyümölcsökkel megrakott állványok között, abban a kedves, balsamos illatu levegőben, melyhez hasonlót nem bir terjeszteni a világ semmiféle illatszere.

Egy nagy kereszetalaku asztal foglalta el a nagy terem kellő közepét; az asztalon fokozaatos garádicsok, hat sor egymás fölött; a garádicsos emelvényen szépen sorjába rakott csinos fatányérok, középközből kinyuló fölül gombos nyéllel, melyeket tetszetős izléssel egyedül e célra készített Böckel János uram, kolozsvári derék esztergályos mester; a tányér fanyelehez nemzeti szín színőrra kötve kis papírtábla s minden papírtáblán a kiállított gyümölcs neve. Az asztal egyik oldalán az almák, másik oldalán a körték, s mindenik gyümölcsfaj szépen besorolva először a kitűnők, aztán a jelesek, végre a jók csoportjába s azok ismét a pomologia tudományára szerinti osztályokba, külön a vajoncok és félvajoncok, külön a pergamentek és félpergamentek, zöld, hosszú, kobak-, Kálmánkörték, russzeledek, muskotályok, haj, fűszeres, főzni való körték; az almáknál külön a bordások, külön a csörgők, a rózsák, a fontos almák, az aranykák, galambkák, ramburok, pi-

ros, szürke, masánszki, viasz- és aranyretek, csikosak, csucos és pogácsa almák, ezek is mind külön ábecéz rendben, — szemet gyönyörködtető tarka színvegyületekben, hogy festő nem tudná lefesteni szébben. Nehány ezer alma és körte csupán az egy gyűjteményben. No az igaz, hogy ily teljes, ily gondosan, rendszeresen osztályozott és izléssel kiállított gyűjtemény nem is volt több az egész tárlaton, megtanulhatta volna a kezdő gyümölcsstermesztő ez egyből az egész pomológiát. A kis Erdély ezzel bizony leteremtette az egész Magyarországot, de el is vitte a legelső díjat s Verecs Ferenc és Gamauf Vilmos, a kolozsvári gazdasági egyesület kiküldöttei, kik oly utánzásra méltó buzgóságot fejtettek ki egy lehetőleg teljes gyűjtemény összehozatalában, büszkék lehetnek a hódításra, melyet fáradozásuk mi nálunk kivivott.

A jó öreg Nagy Ferenc, — e lapok szerkesztőjének édes atya, — ki oly fáradhatatlan buzgalommal terjesztette a gyümölcsstermesztést Erdélyben, ki azt a kertet alapította, melyből a gyönyörű gyűjtemény nagy része kikerült, a derék pomologus, kinek keze nyoma ott van Erdély majd minden híresebb gyümölcsösén, kinek tapasztalataihoz annyian fordultak e szakál foglalkozók közül, kit a híres belga Graegoire is annyira megbecsült, hogy az ő neve alatt (François Nagy) vezetett be egy jeles körtefajt, s most róla nevezi a pomologia, és a kinek iratai nekem, mint afféle kezdő pomologusnak, oly sok jó utasítást adtak, — hogy örülne az most, látva a gyümölcsét buzgó fáradozásának. Azt hiszem, a sok édes gyümölcs között, a mit ő termesztett, ez volna a legislegedesebb. Be kár, ő rá nézve oly későn érett meg a gyümölcs.

A nagy középterem, a hangversenyterem és az ezek mellett elhuzódó folyosó mind gyümölcsállványokkal volt tele, mintha mind el kívánta volna ide küldeni, a kinek mi szép és jó termett. Gazdasági egyetlek, tanintézetek, Villási Pál oly buzgó apostola a gyümölcsstermesztésnek s mely ez alkalommal szintén rendszeres és tanulságos gyűjteménnyel jelent meg, továbbá a magyar-óvári, kolozs-monostori gazd. iskolák, nagy gyümölcsösökkel bíró városok, a két ország főurai közül sokan, — köztük b. Majthényi László, kinek a roszkori pusztán Bars megyében 320 holdra terjedő gyümölcsöse van közel 20,000 termőfával, az országban talán legnagyobb gyümölcsöse, — s más szenvedélyes gyümölcsstermesztők oly nagy számmal jelentek meg e kiállításon, hogy csaknem kicsi lett számukra a rengeteg helyiség.

S ez egyes gyűjtemények között voltak olyanok, melyek a kiállított gyümölcs szépségére nézve a sok között is magokra vonták a figyelmet. Ott volt pl. a vas megyei gazdasági egyeték, melynek gyönyörű példányai mellett minden ember megállott.

Szél Kálmán, a ki e gyűjteményt összehozta, szívesen tette figyelmessé a látogatókat a feltűnőbb példányokra s mindenkinek megmutatott egy kis asztalon álló külön gyűjteményt kitűnő alma- és körtefajokból.

— Lássátok, — mondá ismerőseinek — e gyűjteményt egy parasztagazda állítja ki. Mind a maga termése. A legnemesebb fajokat termeszt. Ezt minden parasztagazda megtehetné. Hej, ha megtenné!

Eszembe jutott Apponyi Albertnek az az országgyűlési beszéde, hogy Magyarország népének még a sejtelmet is föltululó jövedelmi forrásai lehetnének, ha föltárná. Eszébe jutott ez Szél Kálmánnak is. Ha minden parasztagazda csak egy fertály hold gyümölcsöt alapítana, mily bőséges — adóforrás kerülne ki

ebből. Bizonyosan ez volt az elrejtett gondolatja. Hja, a ki Magyarországnak egyszer már pénzügyminisztere volt...

A vigadó czukrászdája konyhakertészeti termények, egyik étterme az aszalt és befőtt gyümölcs, különböző izek, kerti magvak és kertészeti szerszámok és tanszerek kiállítására volt berendezve.

Mindamellettt azonban a kiállítás csak a szakértőkre lett volna érdekes, ha a nagy közönségre nézve is vonzóvá nem teszik a gyönyörű virágosportozatokkal, melyek Kauzer József derék fiatal építészünknek, ki a nőipar-egylet kiállítását alig három nap alatt varázsolta át gyümölcskiállítássá, éjjel nappal dolgozva, — terve szerint izléses rendben elhelyezve, a kiállítás képét oly festőivé tették. Kivált a kazatór letekintve igazán meglepő kép tárult a néző elé. Az asztalok hosszú sorokba rakott sokszere gyümölcsökkel, közbe-közbe egy-egy virágosport, megtörve az egyhangúságot, kidomborítva a látéképet, a sarkokban, a falak mellett egész lugasok, síkatorok pálmákból s egyéb disznóvényekből, tarkítva néhol művészi virágállványokra helyezett gyönyörű virágoskorokkal, melyek néhol himzett pamlagpárnát, másol kosarat ábrázoltak s oly alkotásai voltak a virágkerteszetnek, hogy azokat pénzen megvenni tán nem is lehetne, ilyet a kertész csak akkor csinál, mikor teremteni s a teremtésben is remekelni kíván.

Igy lón a gyümölcskiállításból egyuttal virág, sőt még fakiállítás is gulára, pálmára, szegélyre stb. idomított törpefakból.

Hát szép volt ez nagyon s minden elismerésre méltó. De volt három nagy hiánya. Először, hogy csak három napig tartott, valami bolondos német muzsikusz koncertje miatt ki kellett üríteni a termeket, a helyett, hogy egy-két százforinttal «rabszéltek» volna, hogy még egy-két nappal halaszta el. Másodszor, hogy nem volt a kiállításon kóstoló és vásárló terem, hol a közönség megismerkedhetett volna a gyümölcsnek nem csak színével és szagával, de ízével is s a fogyasztó közvetlen érintkezésbe juthatott volna a természetvel s talán hosszú időkre megkötötte volna az üzleti viszonyt. És harmadszor a legislegnagyobb, nagyon de nagyon öreg hiba, hogy az ország legelismertebb tekintélye, első pomologusa, Bereczki Máté nem volt a kiállításon jelen.

Ha van még ennél is nagyobb és öregebb hiba, akkor az az, hogy Bereczki Máté nem hozták állandóan Budapestre, az Istvántelekre, s elkövetik azt a megbecsíthatatlan pazarlást, hogy őt, kinek a gyümölcsészet terén szerzett ismeretei és tapasztalatai milliókat képviselnek az országra nézve, ott hagyják valahol Isten háta mögött. Más országban bizony jobban megbecsülnék az ilyen embert s Kemény Gábor báró bizony igen bölcsen tenné e halálra köteleznem nemcsak a szaktudományt, de az országot is, ha nem várná be, hogy ez iránt megint fellállják az országgyűlésen, hanem cselekednének a maga kezességéből. Ha valaki úgy vet el egy krajczárt, hogy abból aranyokat termő fa növekedik: az nem félhet attól, hogy meg fogják róni tulságos pazarlását.

TÖRS KÁLMÁN.

NYOMA VESZETT!

— ANGL. REGÉNY. —

B E F E J E Z É S.

II. FEJEZET.

Tárgyalások.

Lancelot erősen meg volt győződve, hogy bátyja Cuthbert életben van; hitte annál fogva, hogy az, a ki most örökségére igényt támaszt,

nem más mint épen Cuthbert. Elmondta Marrable-nek, hogy bátyját először a régi villában, távolról, vélte megpillantani; később a Vezuv kitörésénél szemtől szembe látta; bár a nagy dőreben hangját, ha szolt is s valószínűleg szolt, nem hallhatta s később minden kutatásai utána sikertelenek maradtak. Csak azt nem tudta megérteni, hogy bátyja miért fordul épen Fawcett-ékhez, s miért nem jó egyenesen hozzá, holott tudhatná, hogy a mi most a Lanceloté az mind az övé s csak jelentkeznie kellene, hogy — nem 25,000 fontot — de egész örökségét s mindenét megkaphassa.

Marrable nem tudta belátni, hogy ha Cuthbert csakugyan él, miért kelle eltűnnie s miért tartja magát még most is átláthatatlan titokban. Nem hitte a kétszeri találkozás és szemmel látás valódiságát s azt csak a felizgott érzékek csalódásának tartotta a Lancelot részéről. S végre meg volt győződve, hogy a mostani föllépés és 25,000 font követelése s épen a Fawcették után, nem egyéb mint merő impostura.

Epen ezért határozottan ragaszkodott azon kívánatához, hogy a követelőt, ha az lord Cuthbert, személyes találkozással szólítsák föl Fawcették után, magok részéről késznek nyilatkozzanak minden kívánságát teljesíteni, ha csakugyan annak bizonyul, a kinek magát állítja.

Ebbe Lancelot is megegyezett s Marrable ily értelemben irt Fawcett-éknek.

«Meghívjuk, — mondá Lancelotnak, — találkozásra, de fejemet teszem rá, hogy nem fog eljönni.»

Föltévesében nem is csalatkozott. Fawcettéktől harmadnap, május 5-kén megjött a kitérő válasz. «Megbizójuk, — mondák, — a megváltozott s rá nézve kínos körülmények és viszonyok közt elutasítja magától a testvérel vagy annak megbízottjával való találkozást. Esze ágában sincs jogszerű állását a vagyonát és cizmeit Angliában visszafoglalni, vagy az iránt törvényes keresettel lépni föl. Megmarad előbbi szerény követelése mellett. Helyette azonban az okmányokkal és bizonyítékokkal, ők (Fawcették) mint megbízottjai fognak Marrable és Blake urak irodájában, a legközelebbi hét keddjén megjelenni.»

Marrable erről értesítette Lancelot-t; másnap pedig arról tudósította, hogy egy üzleti barátja által vezetett tudakozódás nyomán értesült, hogy a Fawcették rejtélyes megbízója Macclesfieldben, bizonyos Compton ur.

Hétfőn — mert Marrable ur most minden nap bejött az üzletbe és soha annyi levelet nem irt s akkora tevékenységet nem fejtett ki — Davis, az öreg ügyvéd régi hí szolgálja jelentette, hogy egy idegen kíván beszélni Marrable urral, ki sem nevének nem akarja megmondani, sem névjegyét nem akarja átadni, de semmiképp nem engedí magát elutasítani s minden áron beszélni akar az urral.

Marrable nagyon meglepődött, szidta Davist; de végre is engednie kellett, meggondolván, hogy a látogatás összefüggésben lehet a Brackenbury-ügygyel vagy tán épen Compton ur lehet, a ki mégis maga jó alkudozni. Bebecsátta tehát; de fennállva, fészeken és hidegen várta, elhatározva, hogy le sem ülteti.

Az ajtó nyílt — s magas, szőke, bozontos haju és szakállu egyén lépett be. Egyenesen Marrable-nek tartott.

— Marrable ur, ismer-e?

Marrable ur elspádt, meredten nézett az idegenre, de nem felelt. Ez még egyet lépett felé s ismétlé:

— Marrable ur, nem ismer?

Marrable ur, életében először, hazudott:

— Nem, — mondá.

— Tekintete, öreg barátom, igent mond; miért mond szája nemet?

Marrable ur mégis hallgatott.

— Nézzen meg jól, — mondá az idegen nagy nyomatékkal. — Talán a hangomra mégis ráismer. Én Brackenbury Cuthbert vagyok.

Marrable ur, tetőtől-talpig reszkette, aléltan rogyott karszékebe.

— Talán, — hebegé, — nem csalódom, Compton urhoz van szerencsém Macclesfieldből. — Compton — Macclesfield? Mi ez? Mondom: én Brackenbury Cuthbert vagyok. Hogy áll az öcsém s a birtok dolga. Négy napja olvastam a «Fanfulla»-ban, de minden olasz lap vastam va vele, hogy megtámadták öcsém állását

s vagyonát. Épen akkor szálltam partra Triesztben s az első kávéházban olvastam. Azonnal Angliába siettem. Igaz-e, hogy jogezime megtámadtatt? s mily alapon és ki által?

— S nem én támadta meg?

— Én? Ugyan hova gondol? Olvastam, hogy valaki elő állt s követeli öcsém címét és jogát. Igaz ez? Ha igaz, akkor az család s azért jöttem, hogy lelecezzam.

Marrable ur csakugy kapkodott a leleket után. Aztán fölugrott s félig sirva, félig nevetve, kitarva két karját, ölelte Cuthbertet magához.

— Cuthbert, kedves fiam, bocsásson meg! Megismertem, a mint belépett. Isten áldja meg!

Gyors, szakadozott szóváltás, kérdés, felelet, fölkiáltások következtek. Hisz mindenki holtak hitte, annak kelle hinnök; de Lancelot nem, — még ma sem hiszi. Sőt állítja, hogy kétszer is látta... Olaszországban...

— Hol, mikor?

— Először a villában, a hol gyermekkorukat töltötték, egy fiatal hölgy kíséretében.

— Ah, a nóm!

— Másodszor a Vezuv nagy kitörésekor, egy egő házból egy gyermeket mentve ki.

— Ugy van, San-Lorenzoban, a nóm ronkonait mentetem.

— Ön megnősült.

— Meg.

— S a hajóhadnál van?

— Hajótulajdonos vagyok s egy kereskedő hajó kapitánya. Állásomhoz képest gazdag — s mindenk fölött boldog vagyok. De elég rólam. Szóljunk Lancelot-ról.

— Ó is megnősült, — mondá Marrable némi zavarral.

— Tudom; Winifredet vette el; olvastam a lapokból. Azt hittem: hamarabb egybekelnek; mert tudtam, hogy egymást szeretik.

— S ezert —?

— Részben ezért is tüntem el; nemde azt akarom mondani? Ugy van; ámbár egyébkéim is voltak. Gyűlöltem az életet Angliában s állásomat. Szabadság után sovárogtam; szabadulni vágytam az iteni unalmas, tétlen, semmit mondó szereptől, mely rám várt. S tudva, hogy ez által két lényt, kiket szeretek, boldoggá tethetek: mért ne tettem volna? — De szóljunk Lancelot-ról. Hogy van? Boldog? Vannak-e gyermekei?

Marrable ur elmondá, hogy ők a legboldogabb pár a világon. Három szép fiok van; a legidősb Cuthbert, szőke, erőteljes, mint a kinek nevé viseli; a más kettő barna s inkább apjára ütött.

— Az isten áldja meg mindnyájukat! Mint szeretném látni őket!

— És önnek, Cuthbert — vannak-e szintén gyermekei? — Kérdé Marrable aggódó hangon.

— Egy győnge alkatu kis leányom. Ez az egyetlen felhő boldogságom egén.

Aztán ismét csak Lancelotról, életéről, foglalkozásairól kezdődött. Fest-e még? Igen, most is két képe van a Saloban. Birnia kell az egyiket, bármi áron, ha csak még el nincs adva mind a kettő.

Aztán Marrable ur kezdett kérdezni.

— Bocsássá meg az öreg ember kíváncsiságát: Hogy tudta kivinni, hogy oly nyomtalanul eltűnjek?

Lord Brackenbury mosolygott.

— Nagyon könnyen. Emlékszik, Marrable, mint szerettem mindig hajózáni. Genuában, a helyett, hogy béreltem volna egy yachtot, vettem magamnak egy kis hajót; azt nagy gondal elrejtettem a kikötőn alul egy szikla-hasadékba. Genuában annyi áru gémántot vásároltam, a mennyit, egész életemre, vagyonul elégnék tartottam magamnak. Kocsira ültem s Spezián innen, az ut egy pontján, melyet előre már jól kiszemeltem magamnak, leszálltam, hogy kissé gyalogolni akarok s a kocsit előre bocsátottam. Mikor elmaradtam tőle, a szembe jövő postakocsira — melyről már tudtam, hogy jönnie kell — felültem s visszatermettem magamhoz. Mikor Speziában eltűntemet észrevették s keresni kezdtek: én már Genuában voltam. Siettem a kikötőbe, hajóhoz. Kedvező széllel Gorgona szigetére veztem. Ott mint genuai halász adtam ki magamat. Aztán Korszikába, Szardíniába rendre Kagliariába, Korfuba, Brindisibe men-

tem s ott, miután már egészen nyomom veszett — meglepedtem. Mindezt előre jól megállapított terv szerint hajtottam végre — s a mint látja, teljes sikerrel. Tengeri hajós vagyok, a tengeren élek s kereskedem.

— És a száraz földön nincs állandó lak-helye?

Brackenbury e kérdésre nem adott választ. Most áttértek a Fawcették s megbízójuk követelésére. Marrable elmondta, hogy a Cuthbert hátrahagyott irataira hivatkoznak, igazolásul. Cuthbert nagyon tudta, hogy leveleit, számláit stb. böröndjében hagyta, a kocsin, melyen Genuából Spezziába elindult. Nem vitt magával egyebet, csak gyémántjait s két miniatúr arcképet: az anyját és Lancelotét. Arra is emlékezett: mi levelek voltak az ott hagyottak. Csak azon gondolkodott: kinek a kezébe juthattak.

— Tudom már, — mondá egyszerre. — Az inasom, Prouting a gazember.

Félóra múlva megállapították a további eljárás tervét. Marrable irt mind Lancelotnak, mind Fawcettéknek, hogy holnap (a kitűzött kedden) nem jöhet le Singletonba s kéri a találkozást másnapra, szerdára halasztani.

Holnap, kedden, elmennek Macclesfield-be, s a magát Comptonnak nevező impostort fölkeresik.

Cuthbertnek esze ágában sem volt Lancelot-t jogában és birtokában háborítani, vagy rajta valamit követelni. Ellenkezésképp, biztosítani akarta neki s maradékainak a lord-ságot, örökre. De miképp lehet ezt? Marrable fölvilágosította, hogy nincs hatalom, mely egy élő lord jogait, életében, másra ruházhatta át. Ezt sem az illető maga, de a király sem teheti. Neki tehát Lancelot-ra s a világra nézve halottnak, nyomavestettnek kell maradnia. Ha Lancelot tudná, hogy él, nem fogadhatná el az átruházást s ha elfogadná és az kitűzöttnek, mint család lenne megbecsületitve. Proutingnak azonban föl kell magát fedeznie s rájesszteni, hogy a törvény kezébe adják és gályára vitetik, ha Európából örökre el nem távozik; ellenben e föltétel alatt bocsánatot biztosítanak számára.

A mellett Cuthbert lemondó levelet állít ki s azt pecsét alatt a Marrable-ház őrzetére bizza. Ha nem lesz rá szükség: soha sem fogják föl bontani és Lancelot sohasem fog tudni felőle.

— S ha valaha önnek fia születik? — kérdé Marrable, kutató tekintettel.

— Az soha sem fog megtörténni, kedves barátom. Egyetlen kis lányom születése is csaknem életébe került az anyjának; s az orvosok kimondták, hogy nem lehet több gyermeke.

— Ezzel utolsó aggályom is meg van szüntetve, — mondá az ügyvéd. — Sajnálom a tényt, ön miatt, kedves lord Brackenbury; de megvallom, nagy kő esik le vele szemről.

— Ne nevezzen engem lord Brackenbury-

nak; én e névtől örökre megváltam. Én Cesare Donato vagyok, olasz kereskedelmi tengerész s a «Diamante» kapitánya.

(Vége következik.)

EGYVELEG.

* Az egész város sötétben volt néhány hétig Chesterfieldben. A városi tanács ugyanis nem akarta a gáztársulat által újabb felemelt díjakat megfizetni. Petroleum lámpákkal és villamvilágítással segítettek némileg a főbb utcákon, azonban mégis sok baleset történt. A béke a perleködő felek közt azóta helyre állott, de a város egy részét tovább is villamos lámpákkal fogják világítani.

* Garfield halála alkalmával New-York városa nagy részében a házakat egészen feketével vonták be. Az amerikai lapok fölemlítik, hogy az elnök halála alkalmából tömérdek szőnyegek, zászlók, mellszobor stb. adatott el. A napilapok extrakiadásainak számát

hajtott neki a toronynak hajó-roncsokat, hogy alsó része szétzúzódtól s így roskadt össze az évszázadokra tervezett épület. Mások szerint a torony nem dőlt el, hanem lesüllyedt az iszapba, átszakadván a homokrétéig, melyen állt.

Aeskulap színháza. A görög archaeologiai társaság által Epidauruban néhány hó előtt megindított ásásokat teljes siker koronázza. Föltárták a hajdan egyik leghíresebb színházát, Aeskulapét, melynek építését Polykletos szobrásznak, Phidias kortársának és versengőjének tulajdonítják. A márványból épült színház legalább is 30 ezer nézőt fogadott be. Az ásásokat folytatják.

* Mozgó hírlap. A Misszissippí folyón szerkesztés és nyomtatás egy vállalkozó yankee. Nagy békájában külön szerkesztőségi és nyomdai helyiségek, alvó, étkező szobák vannak, sőt löstőlők is, mivel a hajó Memphis és New Orleans közt minden érdekes helyen megáll, adatokat szerez be s az elkészített lapokat kiosztja s azért van lóra szükség, hogy a parttól közel fekvő városba gyorsan elmelessenek. A hajó folytonosan fel s alá jár s a lapot a szükséghez és anyaghoz képest adják ki.

* A levelező-lapokat az Egyesült Államokban 1873. május elsején hozták be. Már az első esztendőben 110 millió darabot használtak fel, azóta pedig mindinkább terjednek, úgy hogy a legutóbbi négy év alatt körülbelül négy milliárd darabot fogyasztottak el, mely körülbelül 1.088,600 dollár értéknek felel meg.

* A chinafákat, melyek még most is a legjobb ellenszerek a láz ellen, az angol kormány Indiában is meg akarja honosítani. E fák tudvalevőleg főképp az Amazon felső részén tenyésznek, s először Chinchon gróf, a limai spanyol alkirály neje, ismertette meg velük Európát s innen eredt neve is. Az angol katonák Indiában roppant mennyiségű chinát fogyasztanak el s így a kísérlet mindenesetre kifizeti magát.

* Alaska lakói nincsenek megelégedve azal, hogy az orosz kormányzat alól az Egyesült Államok birtokába jutottak. A nagy amerikai köztársaság ugyanis mit sem törődik velők s csak vámhivatalnokokat küldött hozzájuk. Az alaskaiak most magok kéri a washingtoni kormányt, hogy küldjön tisztviselőket a vidékre s hozzon be valami rendet, vagy adja át a tartományt az angoloknak, kik hitők szerint többet tárdnának velők.

* Nevelők a medvéknél. Az orosz vadászok szentül hiszik, hogy a medvenőstény kolykei mellett állandóan tart nevelőket (pestant). Ez rendszeren 2—3 éves himmedve, valószínűleg a nösténymedve idősebb fia, melynek földatka a fiatalok gédelgetni s biztonosságuk fölött öröködni, míg anyjuk a táplálékot keresi. A vizen is állítólag a pestunn hordja át a fiatalokat.

* A buddhista papok általában ellene voltak minden reformnak s többek közt Japánban is igen megnehezítették azok behozatalát. Most azonban az újítások nagy sikerét látva, még az eddig idegenek iránt ellenszenvvel viseltető tartományokban is megfordult a hangulat s annyira mannek, hogy például Kioteban a nagy Monto buszujáró hely papjai magok házról-házra az ott épülő vasút részvényeit árulni, remélvén, hogy a vasut a buszosok számát s ezáltal az ő jövedelmeiket is megszoríthatja.

* A vadmacskák s más rokon ragadozó állatok Assamban nagy változottságban fordulnak elő. A British Muzeum igazgatósága e kevéssé ismert állatok példányainak megszerzése végett külön embert küldött oda s egyuttal az angol kőzult is utasította, hogy a nevezett állatok válszatában küldöttét elősegítse.

GARFIELD KOPORSÓJÁNÁL.

A szerencsétlen véget ért amerikai elnök-ről már említettük, hogy mielőtt holttestét Clevelandba, szülőföldjére vitték volna, először Washingtonban a Capitolium lépcsőházában állították ki közszemlére. Mig Elberonból, hol meghalt, idehozták, a gyászmenetet mindenütt nagy részvétellel fogadták, a koporsót virágokkal halmozták el, gyász-zene hangzott s az uton sok ezer főből álló néptömeg állott levett kalappal. Washingtonban óriási tömeg várakozott a koporsó megérkezésére. Midőn a vonat a pályaudvarra érkezett, 130 katonatiszt állott díszőrséget. Nyolcz katona vitte a koporsót a halottas kocsiira. E kocsi után rögton az új elnöké jött s utána más kitűnőségek. A kocsi előtt rendőrök, katonák, invalidások s más tisztek mentek. A Capitolium lépcsőjénél a szenátus és képviselőház tagjai állottak sorfalat s a két ház tisztviselői vezették be a menetet a rotunda alá. Arthur elnök, Blaine államtitkár, a többi miniszterek s Grant volt elnök mentek a koporsó után, mely az emelvényre tételve felnyitottatott. Az új elnök és társai hosszan és némán nézték az elhunyt elnök 13 hétig tartó szenvedés alatt megváltozott arcvonásait. Midőn végre eltávoztak, a közönség kezdte oly tömegesen látogatni e helyet, hogy számát 250,000 re teszik. A koporsó mellett a cumberlandi hadsereg 40 tagja teljesítette a díszőrséget. Szept. 22-én a koporsót ismét bezárták s másnap délben, miután az elhunyt özvegye és leánya még egy darabig magánosan imádkoztak mellette, nyilvános gyász-istenisztelet volt ott helyben s aztán a koporsót ünnepi menetben vitték ismét a vasúthoz s onnan Clevelandba, hol 26-án temették el mintegy 100,000 ember jelenlétében.

Képünk az új elnöknek és államtitkárnak a nyílt koporsó előtti megjelenését ábrázolja Garfield elnök tragikus vége nagy hatással volt kétségkívül mindkét férfinak s nem esoda, ha komoly arczuk, mely alatt ekkor különböző gondolatok fogamzhatnak meg, e perczen még komolyabbnak látszik. Ki tudja, hogy az új elnök e pillanatban nem gondolt-e arra, hogy őt is hasonló sors érheti?

A VILAMOSÁGI KIÁLLÍTÁS PÁRISBAN.

I.

A hatalmas természeti erő, ott nyilatkozott ősidők óta a viharok villámában. A troglodita barlangjai melyébe huzódott előle s félelem és rettegés között hallgatta a zajt, midőn villám villámra csapva, tűzük bevilágítja a rémes éjszakát. Az ősi görög leghatalmasabb istenének haragja jeleit szemlélte a tüneményben, az ősi szittya a felbőszült Hadurat félté benne, s nem jutott eszébe egynek is, sem a természet eme közvetlen szemlélő, sem későbbi filozófák kutató közül, hogy ebben a nagyszerűen mutatkozó tüneményben egy általános örök erőt keressenek, mely a földi tárgyakkal is közös, mely ott alszik ténlenül, vagy talán a teljesített munka nyugodtságával minden tárgyban és minden lényben, s melynek csak egy hatalmas Faust-szózatra van szüksége, hogy megelevenedjék, és ellenállhatatlan hatalmával ur legyen vizek és szárazok fölött, s eloszlassa a sötétséget, mely a vizek fölött lebegett....

Pedig a villamoság, vagy ha tetszik elektricitás egyes tüneteit régen ismerte az emberiség. A miletosi Thales, a természeti tüneményeknek ez az éles látású szemlélője, már 1000 esztendővel a mi számításunk előtt tüzetesen foglalkozott azzal a tüneménnyel, miszerint némely gyanták, minőket sokat mutatott fel az ő hazája, megdörzsölve magukhoz

képesek rántani apróbb tolldarabkákat, szőrfé-
léket, s talán az ősi papirusnak is egyes darab-
jait. Az emberiség meglegedett sok századon
keresztül ennek a ténynek egyszerű bámulásá-
val, a nélkül, hogy megkísérelte volna magya-
rázni, erkők működésére vinni vissza a tüneteket.
Maga Guericke Otto, Magdeburg polgármestere,
midőn 1670 körül az első villamgépet megalko-
totta, nem tudta sem azt, hogy itt miféle ter-
mészeti erővel van dolga, s nem tanulmányozta
azt sem, hogy az különféle viszonyok között
miként nyilatkozik. Az ő villamgépe üvegko-
ronggal helyettesítette az üvegpálcát, melyet
forgatni lehetett, a helyett, hogy dörzsölni kel-
lett volna.

A villamoság természetére csak akkor
kezdett némi világosság derengeni, midőn azok
az aprólékoságokkal bibelődő kutatók is fog-
lalkozni kezdtek vele, szemügyre vették a leg-
mindnaposabb tárgyakat, s magyarázhattak
oly tényeket is, melyeket a közönséges ember
nagyon is mindennapiaknak talál, azért nem is
gondolkozik felettük. Dufay áll ezek között leg-
elől. Ő volt az, a ki kimondta (1733.) leg-
előbb, hogy hiszen a villamoság nem kizáróla-
gos tulajdona a gyantáknak és az üvegnek, ha-
nem megvan minden tárgyban egyaránt. A leg-
kisebkekben és a legnagyobbakban. A nagy

megindult kísérletek és kutatások száz meg
száz irányban indultak s mindenféle csodála-
tos nyomaira letek a villamoság működésé-
nek, élelétásu kutatók. Az emberiség egy egész
új világot látott maga előtt, melynek életjele-
ségeiről még csak tudomása sem volt eddig, de
a mely pedig ott rejtőzött, mintegy alva, s csak
várakozva a fölkelésre, minden egyes tárgyban,
minden egyes testben.

A fölkelésnek több módját is fölfedezték
rövid egymásutánban. Becquerell, Bunsen, Da-
niel, Grove és mások a folyadékokat vették
segítségül, s azoknak összehatása mellett hoz-
ták érintkezésbe a fémeket, hogy állandó villa-
mos áramokat nyerjenek. Azontul fölfedezték,
hogy a villamoság és a magnetizmus egymás-
sal ikertestvérek, hogy egymásnak a munkáját
kölesönösen elvégezhetik, s hogy maga a mag-
netizmus is szerepelhet a villamoság egyik föl-
keltője gyanánt. Faraday megmutatta, miszerint
a vasdarab körül futtatott villamoság mágnessé
teszi a közönséges vasdarabot. De kitűnt az is,
hogy az ily vashoz, ha sodronnyal van körül-
hálózva, csak hozzá kell közeledni meg eltávo-
lodni tőle egy mágnesdarabbal, s a sodronny-
ban megere a hatalmas áramlat. És ezen a
módon ma már többféle uton is felidézük a vil-
lamosságot. A mágnesdarabot kézi, víz-, ló- vagy

gőzerővel tartják oly moz-
gásban, még pedig külön-
böző módokon, hogy egy
sodronnyal körülhálózott
vasdarabhoz váltakozva kö-
zeledjék és távolodjék, s az
ily származott villamoság-
nak azután szűzféléképen ad-
nak alkalmazást.

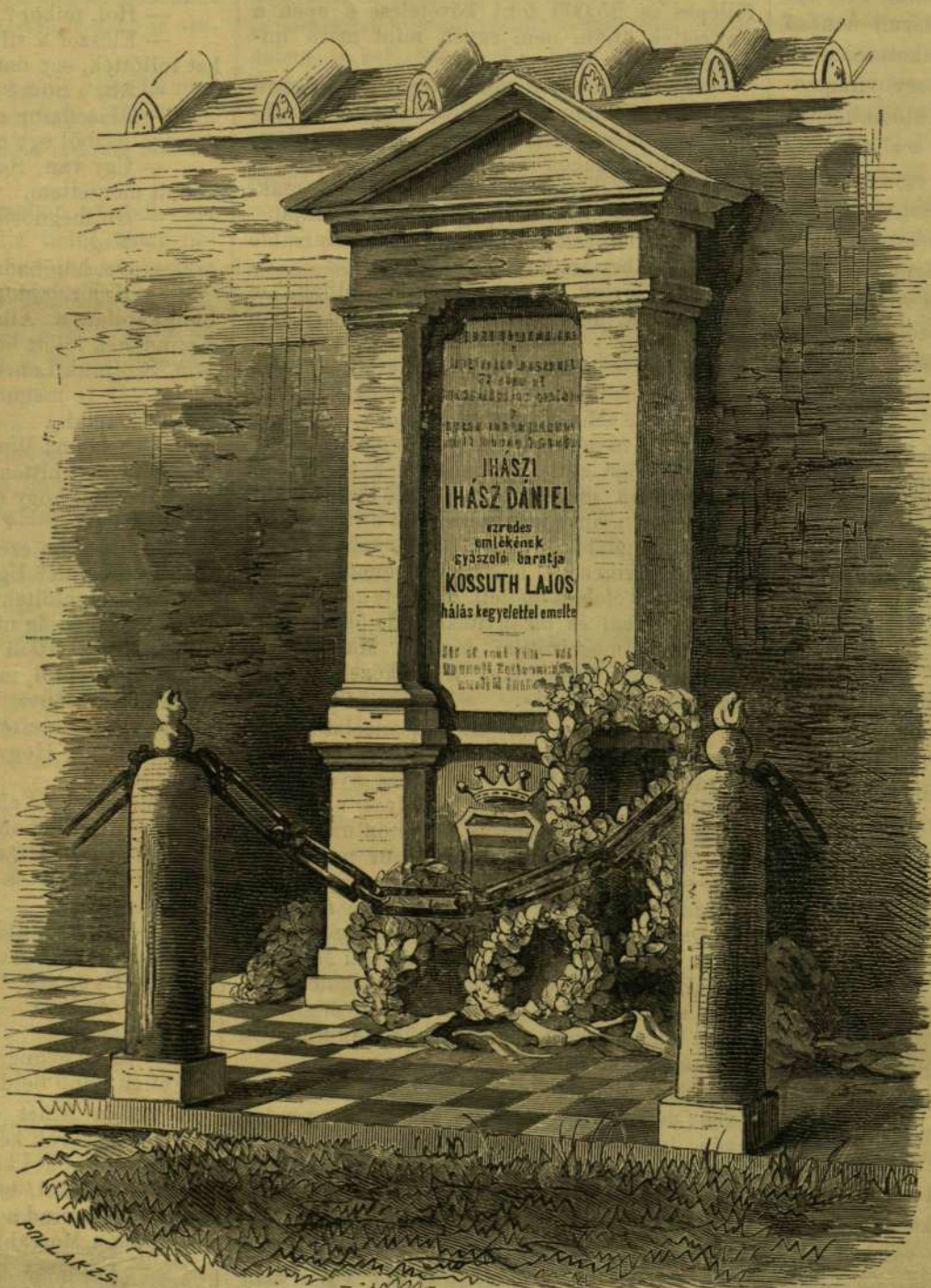
Mert, mint a regék és
bűvölések minden szelleme,
egy a villamoság is szolgál-
jává lesz annak, a ki föl-
idézte, s készséggel teljesíti a
parancsokat. Csak a bűvös
szót nem szabad elfelejteni,
csak a módot kell megtalálni,
melyben ez a szolgálatkész-
ség helyes megjelenési for-
mára talál. S az ember min-
den szolgái közül bizony egy
sincs sem készségesebb, sem
hatalmasabb, az átalakulási
képeség legnagyobb módo-
sulataival, mint éppen a villa-
mosság.

Csak két nagy akadály
van az embernek a termé-
szettel való küzdelme kö-
zött, melyeket megtörnie
csak ritkán, és csak bizo-
nyos fokig sikerül, — a tér
és az idő. És mind a kettővel
való küzdelmében csak a vil-
lamosság az, mely neki a
győzelmet lehetővé teszi. Ál-
tala érvényesítheti szándé-
kát, érheti el céljait a leg-
nagyobb távolságból, úgy
szólván nem is egy pillanat,
hanem semmi idő alatt.

Az ember maradandóvá teheti a maga
gondolatait, s változatlan, el nem hangzó alak-
ban adhat azoknak kifejezést az írás által. De
az írás nem képes követni a gondolat gyors rö-
pülését. A gondolat egy pillanat alatt Peru sik-
jain vagy a Kásmír völgyében kalandozhat,
kifejezője az írás csak hosszú, lassu utazás után
juthat oda. És ime a villamoság egyszerre csak
szárnyakat kölcsönöz az írásnak, melyeken be-
érje magát a gondolatot, megszületik a telegrafia,
s az írás ott jár már a következő pillanatban a
Kásmír völgyében, vagy a Peru sikjain.

De az ember hangját is akarja hallatni.
Tér és idő utját állja neki. A hang bizonyos
határokon túl nem megy tovább, s a távolban
megül, mint az elfáradt madár. S nem hangzik
csak egy pillanattal. A ki elszalasztotta ezt a
csékélyke időt, az hallgatósáztat az örökletig,
nem fogja többé ezt a hangot hallani soha. És
ime a villamoság ismét segítségére siet az em-
bernek. Megszületik a telefon, és a hang sza-
badon röpi át a mérőföldek távolán, megszü-
letik a fonográf, és az unoka még századok
mulva is gyönyörrel hallgatja az ősök biztató
szavait.

Az ember ennyi szolgálattal sincs megelé-

HÁSZ DÁNIEL SIREMLÉKE A TURINI PROTESTÁNS TEMETŐBEN.

ZUCCHARIO EMILIO RAJZA.

New-Yorkban a merénylet óta lefolyt 13 hét alatt
65 milliót teszik, melyből a kiadóknak mintegy har-
madfél millió forint bevételök volt.

* Szinarany trónt csinálnak most Kalkuttában
egy indiai maharajah megrendelésére. A költségeket
egyelőre 130,000 forintra teszik.

* A Montblancot e nyáron sokkal többen mász-
ták meg, mint a megelőző években. Junius 29-től
szeptember 19-éig 42 különböző társaság ment fel a
tetőre s köztök három nő is, egy angol, egy francia
s egy svájci. Az összes hegymászók száma a vezető-
kön kívül 65 volt, ezek közt 19 francia s 17 angol.

Tengerbe dőlt világító torony. Bremerhaven-
ből írják, hogy a Weser torkolatában épülő világító
torony, mely a tengerbe süllyesztett vas-részekből
épült és már tizenegyre méternyire emelkedett a víz
színe felé, az e hó 13-iki orkán beledöntötte a ten-
gerbe. Éjjelkor még látták a közel nagy tüztorony-
ról; félóra múlva már nyoma sem volt. A kolossz-
ális vas-építményt a benne levő összes gépekkel együtt
elnyelte a tenger. Azt hiszik, a szélvész oly erővel

godve. Azt akarja, hogy a villamosság dolgozzék is helyette, s magára vállalja azt a munkát is, mely a test fáradaival van együvé kötve, mely oly igen elsoványítja, felhasználja az emberi izmokat. És a villamosság engedelmeskedik. Fát vág és varrogépet hajt, szánt és vasutat tart mozgásban, pótolni képes a gőzgép minden munkáját, a mellett pedig elhozza az eleven erőt a legnagyobb távolságról is. A hegyi patak vagy a Niagara-zuhagat erejét bevviszi a városok közepébe, s mint a jó gazda raktározni is képes az erőt. Elteszi akkor, mikor sok van akkorra, midőn szükség lesz rá.

S mind nem elég. Az ember azt kívánja tőle, hogy pótolja magát a felséges napot, mely áldástól terjeszti széjjel sugarait, megvilágítja a nappalokat és megnöveli a mező virágait. A villamosság erre is vállalkozik. Megvilágítja a sötét éjszakát. Nagy városok utcáin, vagy világító tornyok fölött valóságos napok kelnek föl, vakítanak mint az igazi, mikor az lenyugodott. S még a virágok is feléje fordítják kelyheiket, ez által üdvözölve a villamos napnak feljövését, mint a hogy az igazságot szokták, s megindul sejtjeikben az élénk működés, a gyarapodás, hirdető minden, még ezen apró növények is, ez ő, ez az új világnak egyetlen

Parnell elfogatása a du'lini Morrison-szállóházban.

hatalmas esodája, mely uralkodik századok és vizek fölött, tér és idő határain túl megmérhetetlenül.....

Ilyen előzmények között nyílt meg a párisi villamossági kiállítás.

IHÁSZ DÁNIEL SIRJA A TURINI TEMETŐBEN.

1881. április 10-ike korszakot alkot Kossuth Lajos életében. Nem a politikaiban, hanem az egyéniben, mely azóta ismét egy nagy fokkal szomorúságosabb, egy eleven ponttal kietlenebb.

Kossuthnak különben is nagyon érzékeny szívét a száműzés kezdete óta sok súlyos csapás érte: előbb édes anyja, aztán két testvérhuga, Meszlényiné és Zsuzsalkyné, majd egyetlen leánya, Vilma, s végre bálványozásig szeretett neje halt el mellőle. Mind e csapások csaknem eltompították egy-egy időre Kossuthnak a közügyek, a haza sorsa miatt is annyit sajnó lelket: de nem kevésbé verte le az évi április 10-ike, midőn Ihász Dánielt vesztette el, ki úgy feltette, szeretete, mint az anya gyermekét, oly büszke volt rá, mint testvér a testvérré, egy tisztelt, mint gyermek az atyját s oly hű volt hozzá, mint szerető nő a férjéhez.

Sajátságos viszony volt e két férfi között. 1849 előtt nem ismerték egymást, Ihász csupán távolról látta néhányszor Kossuthot. Ez év őszén egykoron volt Vidindben mint menekült s Ihász mint a menekült sereg parancsnoka, néhányszor érintkezett Kossuthal. A

telet Sumlában töltötték s Ihász már itt kedveltette tette emberséges jelleme s nyílt, becsületes, magyaros modora. Kiüthiában már ő volt Kossuth legbensőbb embere.

S Kossuthnak egy ilyenre nagy szüksége volt. Mindössze nem sokan voltak az internáltak s közöttük alig egy-két kiválóbb, s még ezek közt is úrmányos harez folyt Kossuth ellen! Minden közkatona tábornok akart lenni. A ki otthon egy szalmaszálat alig birt keresztbe tenni, itt kevesebbél be nem érte, mint legalább is kicsavarni Kossuth kezéből a vezérseget. S az erre szolgáló eszközök nem voltak nemesebbek a törekvésnél magánál. Az egyik titokban körüljárta s előbb édes szavakkal, majd rágalommal szította a tüzet a volt kormányzó ellen; a másik elfogdosta Kossuth leveleit; a harmadik szóval és írásban küldötte a hazába a gyálázkodó tudósításokat.

Ihász mindenkivel el tudott bántani s megtalálta módját Kossuthot gyakran igen nagy kellemetlenségektől megkímélni. A szájaskat szép szóval ellensúlyozta, a levélfeltörőgetőket mesterségek gyakorlása közben rajta kapta, a hazából kijövő hírnököket békeségre intette.

Minderről Kossuthnak nem volt részletes tudomása, de Ihásznak minden szava, mozdulata oly odaadó hűség, önfeláldozó barátság volt Kossuth iránt, hogy ez őt nélkülözhetlenné tette Kossuth szemében egész életére.

Mikor Kossuth visszajött Amerikából, kérve kérte, illetve kérte neje által Ihászt, hogy ő se maradjon New-Yorkban, hanem hozza meg az áldozatot és kövesse őket Angliába. Így történt s Ihász 1859-ig minden percét csak annak szentelte, hogy Kossuthnak és családja körének, melynek nagyrabecsült tagja volt, segítségére legyen. És ezt folytatta az olaszországi magyar legió megszűntétől egész haláláig.

A ki őket, kivált az utóbbi években együtt látta, nem gondolta volna, hogy ez az az anyyi év óta egymástól elválhatatlan két barát, kiknek sok-sok viszontagságból ugyanegy az emléke.

Oly bizalmasak voltak egymással, mint csak ember emberrel lehet; de ezt külsőségekben nem mutogatták s kivált Ihász soha meg nem feledkezett látszólag sem arról a nagy tiszteletéről, melyet ő, kit — igaz — nagyratörő ambíció sohasem bántott, lelkében Kossuth kimagasló szelleme iránt táplált.

Mondhatnám, hogy éppen ez volt fényes bizonyítéka Kossuth igazi nagy tulajdonainak, hogy harminczkét évi szakadatlan mindennapos érintkezéssel — mindenki el sem tudja képzelni, hogy mit jelent ez! — sem bírta őt hétköznapi-ság színében tüntetni föl.

Soha sem tegezték egymást. Ihász nem akarta. Tartott tőle, hogy így talán nem találná eléggé respektálni Kossuthot s kitért minden ily irányú kezdeményezés elől. Szemere Miklósról meg is neheztelt, midőn 1874-ben Kossuthot meglátogatván, ez iránt szót akart tenni.

Ihász elborulhatatlan kedélyű társas ember volt. Kossuth, mint maga is feljegyezte Irtai II. kötetében, voltaképen hallgatag s inkább csak idegenekkel szokott beszélgetni, s valakit mennél gyakrabban lát, annál kevesebb szava van hozzá.

Ihász számára annál kevesebb mondani valója volt. Hiszen közösen éltek át a multat? Ezt pedig nem volt kellemes föleleveníteni, legfőképpen nagyon kevés részleteiben.

De azért Ihász mégis elveszítettnek tartotta az időt, mit nem Kossuth mellett töltött. Hihetetlen is már a mi korszakunkban ennyi hűség.

... Azon az emlékezetes vasárnap reggelen, midőn a baracooni kert másik lakába megvitték Ihász halála híret: Kossuth már zokogott s az öszeroskadástól csak úgy tartották fenn.

A mig élt, jóságát szeretettel viszonozta. Betegségében mindent elkövetett megmentésére.

Hoggy, nagy fájdalomra, meghalt: mit adhat neki? Emlékét híven megőrzi lelkében, bizonyára megőrökiti valami iratban is, porai fölé pedig a turini protestans temetőben díszes sírkövet emeltetett.

A síremlék, melynek két szélső oszlopa és hátfalai (a félrész és cizmerrel) fehér, az előtte levő kockázat pedig fehér és fekete márvány, a következő szavak állanak:

PÁRATLAN HÜSÉGŰ BARÁTJA
A
SZÁMKIVETÉS KESERVEIBEN
32 ÉVEN ÁT
TÁNTORITHATLAN OSZTÁLYOSA
A
MAGYAR SZABADSÁGHARCZ
EGYIK KÜTŰS BAJNOKA
IHÁSZI IHÁSZ DÁNIEL
EZEREDES
EMLEKÉNEK
GYÁSZOLÓ BARÁTJA
KOSSUTH LAJOS
HÁLÁS KEGYELETTEL EMELTÉ

ÉLT 68 ÉVET 1813—1881
MEGHALT COLLENOBAN
ÁPRILIS 10 IKÉN †

A síremléket itt Zuccaro Emilio turini tannár rajza után mutatjuk be.

GUNSTZ BERTALAN.

A VÁLSÁG IRLANDBAN.

Az évek óta tartó írlandi forrongás történetében legközelebb válságos fordulat állott be.

Parnell megérkezése a Kilmainham-fogházba.

A Gladstone-kormány a legmerészebb lépésre szánta el magát, mit az alkotmányos Angliában képzelni lehet. Elfogatta a land-liga összes vezérferfiat, habár azok nagyrésze képviselői immunitással bírt, köztük a rendkívül tevékeny Parnell Stuart Károlyt, a liga tényleges fejét, ki élénk működésével és merész agitációival világszerte ismeretes nevet vívott ki magának s kinek arcképét és életrajzát nemrég mutattuk be olvasóinknak.

Az elfogatást a miniszteri tanács hosszabb vita után elhatározván, Forster-írlandi kormányzó még az éjjel Dublinba ment, s rögtön megtette a szükséges intézkedéseket. Mallon János, a dublini rendőrség főnöke, egy segéde és négy drabant egyenesen a Morrison-szállóházba mentek, hol Parnell falusi lakásáról (Avondale, Wicklow megye) bejőve, megszállott, hogy Naaszba, a liga gyűlésére menjen. Reggel 9 óra után mentek oda s Parnellt még öltözetlenül találták. Az ír forradalmi párt vezére nyugodtan fogadta az elfogatására vonatkozó tudósítást, kényelmesen felöltözött, megreggelizett, összecsomagolva holmiját, s azután a készenálló kocsiába ült, mely őt két rendőrszertest a Kilmainham fogházba vitte. Utána egy kocsit haladt titkos rendőrökkel, s e mellett még nyolc ren őrt volt odarendelve. Az elfogatás híre gyorsan elterjedt, de még sem előbb, mint Parnellt már a fogházba vitték. A fogoly az egész uton nem szólott semmit. Midőn a fogházba megérkezett, a kényszerítővény életlehetősége óta elfogott, nagyobb részt itt ülő forradalmárok oly élénk eljénzéssel fogadták őt, hogy annak zaja a börtöntől jó távolra elhangzott. Tiszteletes mag-

günzöbát adtak rendelkezésére, hol előbb Sheehy pa, volt fogva s megengedték, hogy a land-liga női tagjai könyveket s más szükséges kényelmi szereket küldjenek számára. Élelmezéséről is jól gondoskodnak.

A vezér elfogatását csakhamar más tekintélyes férfiak bezárata is kövesse. Ugyane feygházban vannak jelenleg Sexton, O'Kelly, Dillon képviselők, Quirin, a szövetség segédtitkára, O'Brien Vilmos, az 'United Ireland'-szerkesztője, Hefferman János, a corki szövetség elnöke és mások. O'Connor Arthur, Healy parlament tagok s mások szerencsésen megmenekültek.

A vályást, hova Parnell készült, Naasban mindamellett megtartották. A rendőrség és katonaság mintegy 2000 embert küldött ide, kik nagy néptömmel találkoztak, mely zászlókkal s zenével vonult ki, hogy Parnellt üdvözölje. A katonák még az összeütközésre is annyira számítottak, hogy az esetleges sebesültek számára külön kocsikat rendeltek. De az írek feltűnő nyugalommal viselték magukat s egyszerűen csak tiltakoztak a kormány igazságtalan és zsaruk eljárása ellen, s részvételt és bizalmat fejeztek ki Parnell iránt.

Nem ily higgadtsággal fogadták a hírt Dublinban s Irland más helyein. Parnell elfogatása után következő napokon, különösen a fővárosban, több helyen volt népesedőlet majdnem egész héten át, több kihágás történt s a rendőrség kénytelen volt elfogatásokat eszközölni. Limerickben a rendőrségi tanyát is ostromolták, s az ablakokat beverték. Más helyeken az elfogottak nevében falragaszokat bocsátottak ki, melyben felhívták a népet, hogy semminemű bért vagy adót ne fizessen, míg az angol kormány igazságtalanságát helyre nem hozza, s az alkotmányos életet vissza nem állítja. Még hevesebben nyilatkozott az írlandiak gyűlése Amerikában, hova O'Connor képviselő is menekült. New-Yorkban az elfogott Parnell anyja nyilvános beszédet tartott, magát határozottan fényes mondta, s kinyilatkozta, hogy Irlandba megy igazolni. Ő és leánya eddig is igen sokat tettek az ír mozgalom gyámolítására. Liverpoolban O'Donnell és dr. Commis tartottak népes meetinget, mely szintén hevesen tiltakozott az angol kormány eljárása ellen.

A tömeges elfogatások, úgy látszik, nem sokat változtattak a land-liga magatartásán. Hívei a szövetséget fenntartják, s annak székelyét a kényszerítővények életlehetősége Liverpoolba vagy más angol városba teszik át. Maguk az elfogottak is bátran viselik magukat, s mindannyiszor alkalmat vesznek maguknak, hogy azokat, kik őket meglátogathatják, határozott ellenállásra buzdítsák. Mily sikere lesz a Gladstone-kormány merész follepésének, ily körülmények között ma még előre meg nem mondható.

DEÁK FERENCZ BESZÉDEI.*

1829—1847.

Becses szolgálatot tett az országgyűlési gyorsiroda derék főnöke, Könyi Manó, a magyar politikai irodalomnak, midőn elszánta magát, hogy nem kimélve időt és fáradságot, összegyűjti nyilvános beszédeit annak a férfinak, kinek újabb történetünkben, 1832 óta egész 1875-ig, egy rövid korszakot kivéve, mondhatni kétségtelen vezérszerepe volt.

Ez nem volt csekély földát. Deák hosszú életén át sokféle szórta el szelleme kincseit; azokat összehordani, ha nem egészben is, legalább jórészen, nagy buzgalom és ügyesség kellett. S valóban az az egész munka e kettőről tanusodik. Közül 200 beszéd, emlékirat, jelentés, nyilatkozat, stb., elmondva törvényszék előtt, a megye zóld asztala mellett, az országgyűlés országos vagy kerületi ülésén, választmányban, bizottságban, utcán, értekezletben, speciális tárgyu, nem hivatalos gyűléseken, — négyen sűrűn nyomtatott ivnyi terjedelemben, minden beszéd, minden irat ellátva bevezető sorokkal, melyek a kérdés historikumát röviden, tömören előadva, magának a kérdésnek azon pillanatban elfoglalt stádiumát, midőn Deák hozzá szólott, ismerteti, — biz ez nehez

* Deák Ferencz beszédei 1829—1847. Összegyűjtötte Könyi Manó, Budapest, Franklin-társulat, magyar irod. intézet és könyvnyomda. 1882. Nagy 8-rét, 628 lap. Ár 4 frt.

munka volt, kivált ha elgondoljuk, hogy azt úgy kellett összeszedni országgyűlési naplóból, de melyekben csak az országos ülésekben mondott beszédek foglaltattak, míg a kerületi ülésekben mondottakat csak Kossuth Lajos írott tudósításai őrizték meg az utókornak néhány kevés számú példányban, tehát ezekre nézve az írott tudósításokat kellett forrásul venni; más ismét kortársak följegyzéseiből, Zalamegye levéltárából, Deák fermaradt leveleiből, a régi Pesti Hirlapból stb. kellett napvilágra hozni roppant fáradsággal és utánjárással, hogy a gyűjtemény lehetőleg teljes legyen, noha így is tudjuk azt, hogy sokkal több az, a mi Deák beszédeiből elveszett, mint a mi megmaradt, nem lévén azon időben még gondoskodás a beszédek azonnal történő gyorsirásai följegyzéséről, nem kivált a megyékben. Így a rögtönzött beszédek nagyobb részének el kellett enyészni, a minthogy nem is egy helyt van nyoma, hogy Deák fölszólt, de a mit mondott, megemlítve nincs.

A jelen kötet az 1829—47 évi korszakot foglalja magában, Magyarország tehát ebből a korszakból csaknem egészen. E beszédek-ből látjuk, Deák Ferencz mily óriási tényezővé nőtte ki magát aranyai idő alatt a nemzeti jogokért, a szabad alkotmány védelmében vívott nehéz küzdelemnek nagy szakában.

Nem szükség soká lapoznunk, hogy Deák alakja kidomboruljon előttünk. Csakhamar teljes fegyverzetben jelenik meg lelki szemünk előtt s néhány iv elolvása után előttünk áll Deák Ferencz, az, a kit mi, ifjabb nemzedék is ismertünk meg, erős erkölcsi alapkövekre épített nagy jellemével, esodálatos bonczoló erejű elmével s azzal a világos, tiszta logikával, melyben Deák nagy kortársai között is az egyedüli volt.

Mindezt az első beszéd, melylyel a könyv megindul, Deák Ferencznek, mint a megye tisztii ügyészének 1829-ben tartott beszéde — egy rablogyilkos ügyében. Az emberszeretet meleg hangja szól belőle véges végig; nem tagad, nem leplez semmit, nem menteget igaztalanul, de kéri figyelembe venni a behatásokat egy vad pásztorok közt, minden mivelődés nélkül növekedett gyermeke, ki később még ifjan rossz társaságba kerül. A rablogyilkost kerékbetörésre ítéli a megye, a részére beiktatott jeles védelem daczára, mint az ítélet mondja.

A második beszéd a botbűntetés korlátozásáról szól s érdekes tudni, hogy Deák Ferencz 1833. május 1-én jöven Pozsonyba mint követ, már a másnapi ülésen felszólt, hogy a bírót vagy hegyemestert a komposzeszorok sem bittal, sem másképp ne büntethessék.

Az 1834-ki országgyűlésen mondott első beszédei rövidke, csak a két tábla egymáshoz viszonyáról szóló kezd nagyobb keretben mozogni. Itt már nagy gondolatok, merész eszmék, radikális elvek vannak kifejtve, indokolva. Itt találjuk erőlyesen hangsúlyozva, hogy a hadindítási és békekötési jog is, a mint járt az a törvény és gyakorlat, a mely szerint a magyar ezredben csak magyar tiszt lehetett egykor. Ellenkező szokás, mely ellen nem történt jó eleve tiltakozás, megváltoztató a helyzetet.

Ama kérdéseket, melyek az országgyűlést ez időben foglalkoztatták, az itt közölt beszédekben találjuk leghívebben előállítva ama szempont szerint, melyből azokat a liberális párt föl fogta. Nem is lehet másképp. Deák rövid időn a párt vezére lön, ő volt a leghivatottabb tollmáca elveinek. A jobbgyök sorsának javítása minden irányban, az urbéri rendezés számos kérdése, a vallás és a mi azzal összefügg, a lenygel kérdés, fölvetése annak: van-e a királynak joga dorgálni az országgyűlést s kimitatása annak, hogy nincs, a büntető és magányjogi törvénykezés, illetékességi körök, bírói elmozdít-hatatlanság, egyes közjogi kérdések, magányjogi kodex (mely ma sincs), — aztán azok a kérdések, melyek alkalmasok lőnek mind hevesebbé és határozottabbá tenni az országgyűlés küzdelmét a kormány és az azzal tartó főrendiház ellen, mint a magyar nyelv, a Wesselényi Miklós személyében megtámadott szólásszabadság, a paventiva censura és cautio, az országgyűlési hirlap és ezzel összefüggésben a szabadsajtó, s számos más kérdés, — melyekben mind hatal-

mas érvekkel talál itt támogatást a szabadelvű, sőt radikális és tisztán nemzeti, demokrata fölfogás, tolmácsolva egy Deák Ferencz ajka s a kerületi ülésekről szóló jelentésekbe bejegyezve egy Kossuth Lajos tolla által, s végül az egész országgyűlés működése összefoglalva a híres követi jelentésben, melyet szintén e könyvben találunk.

A 39-ki országgyűlésen első beszéde Deáknak arról szól, hogy az országgyűlést megnyitni leérkező királyi párt magyarul kell fogadni. Aztán jönnek a sérelmek. Rádayt, Pestmegye követét, mint közkereset alatt állót az országgyűlésen megjelenéstől királyi parancs tiltja el, az országgyűlés nemely részei az országgyűlésre meg nem hivattak, Wesselényit megyegyűlésen mondott beszédeért törvény ellenére elítéli a kir. kuria, az ifjakat elfogják, Kossuth írott tudósításait betiltják, őt magát elcsukják stb., ugyancsak a vallásbeli sérelmek s mindazok fölpanaszolása, és sürgetése annak, hogy mind e sérelmek előbb véteszenek föl, előbb természetesen a király elé, mint a királyi porpozicziók, vagy legalább junctum s adó és üjonez meg ne szavaztassék addig, míg ezek orvoslva nem lesznek, — mindezek között néhány nagyjelentőségű gazdasági reform munka, a Duna jobb vagy balpartján legyen-e vasut, a Dunaszabályozás, a Dunát a Tiszával összekötő esatorna stb. s az adó- és üjonezmegeajánlás fölött kifejtett vita, kapcsolatban rendkívül érdekes közjogi kérdésekkel, mind több és több érdekel töltik el a nemzetet s villanyzólag hatnak a nemzetre.

E korszakot is követjelentés rekeszti be, remeke a politikai emlékiratok irodalmának s egyuttal pragmatikai történetforrás.

Fölötte érdekes egy hosszabb közlemény ama kérdés fölött, miért nem fogadta el Deák 1843-ban a követséget, — Deáknak Klauzálhoz írott levelével.

Deák tevékenysége ekkor egy időre Zalamegye gyülestermébe helyezte át súlypontját. Itt beszelt a magyar nyelvről az adminisztrációban, a subsidiumról, a nemesek adózásáról, s itt adta ki nagy hatású támadását az adminisztrátori rendszer ellen, miáltal a védegyeleti mozgalomban is részt vett hatalmas szavával s az unióról Erdélylyel, a partium visszakapcsolásáról, az egyesületi jogról, a főispán hatásköréről, s különböző sérelmek tárgyában tett nyilatkozatai nem voltak kevesebb hatással a közvéleményre, mintha az országgyűlésen mondta volna el.

Mint a szigorú igazság emberét, ki még a barátság tekintetétől sem engedte magát az igazság egyenes útjáról letéríteni, mutatja be Deákot egy hagyomány tárgyában volt követ-társ, Hertelendy Károly elleni föllépése. Érdekes közlemény az is, kivált a megyei kezelés megítélése tekintetéből.

A negyven ivre terjedő kötetet az országgyűlés híri ellenzéki nyilatkozat s az 1847-ki országgyűlés elé terjesztett királyi előadásokról szóló beszéd rekeszti be, melyet Deák, — a tekintetes karok és rendek nem ferve a megyeház termébe, — a megyeház előtti téren folytatott gyűlésen mondott.

Természetes, hogy e könyv duz tartalma mellett formára is a legbecesebb. Deák a politikai szónoklat terén valódi minta, ki tanulmányul-méltó szolgálni minden kornak s Könyinak a könyv gondos összeállításáért, a Franklin-társulatnak díszes kiállításáért e tekintetből is köszönettel tartozik az irodalom.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A trónörökös könyve. Rezső trónörökös két kötetben írta meg keleti utazásának benyomásait s eleven képekben rajzolja az utat, melyet Béástól Miramare, Korfu, Zante, Alexandrián át Kairóba, Siutba tett, a nilusi utazást Assuanig, Rhilae szigetére, Memfist, a Szaharát, Port Saidot, a szuezi esatornát, a vörös tengert, palesztinai útját, a szent helyeket s a visszautazást a görög szigeteken át Dalmáciába s Bécsbe. Az ethnográfiai és tájleírások, különösen a vadászati leírások igen vonzóak. Az érdekes munka díszes kiállításban a lefolyt héten jelent meg.

Oszkár svéd király most fejezett be egy öt-felvonásos drámát 'Kronberg vár' cím alatt. Még a télen előadják a stockholmi színházban.

A magyar költészet Amerikában. Löw Vilmos, new-yorki ügyvéd, az egykori szegedi rabbi fia „Gems from Petőfi and other Hungarian poets, wich a memoir of the former and a review of Hungary's poetical literature”. („Gyöngyök Petőfibtől s más magyar poétákból, az előbbi életrajzával s egy kis rajzzal a magyar költészet irodalmáról”) cím alatt terjedelmesebb gyűjteményt ad ki, melyben mintegy 100 magyar költemény lesz Kazinczytól Aranyig minden kiváló költőtől. A nagyrészt mű decz. 1-én jelenik meg. Előfizetési ára 1 dollár. Megrendeléseket Eszterházy Pál gróf (New-york 29. Broad-street) fogad el.

A „Nemzeti Könyvtár”-ból, Aigner e változatos tartalmú vállalatából újabb hat füzet jelent meg, az új folyam 7—12. füzet. Ezekben be van fejezve Fajda János összes költeményeinek első kötete (kisebbségi költemények) és megkezdődik a második kötet (elbeszélő költemények); ezenkívül folytatását adja Deóthy László összes műveinek és Vahot Imre emlékiratainak. Egy füzet ára 30 kr. Előfizetési díj 12 füzetre 3 ft 60 krajczárjával.

Regények. Aigner és a Révai testvérek kiadásában több új regény jelent meg. Aigner Lajos kiadásai ezek: „Asszonyt kísér istent kísért”, egy kötet, írta Jókai Mór; ára 1 ft 20 kr. „A semmi, ha valamire lett”, társadalmi regény, írta Kaszár Emil, ára 1 ft 20 kr. „A szabadság országa”, rajz az angol társadalmi életből, írta Bekics Gusztáv, ki e könyvben egy magyar család angolországi látogatását arra használja föl, hogy megismertesse az ottani viszonyokat s párhuzamot vonjon az angol és magyar szokások czélszerűsége közt. A kötet ára 1 ft 60 kr. Mind e művek füzetekben jelentek meg előbb az Aigner féle „Magyar regénytár”-ban. — A Révai testvérek kiadásában megjelent: „A feltudások”, humoros regény Bartalus Istvánról, ki e művéből a Kisfaludy társaságban is olvasott föl egy részletet, és az élet fonakait és félszeregeit ostromozza benne; ára az egy kötetes műnek 1 ft 80 kr. „Az asszony kegyelméből”, Greville Henrik regénye, fordította Zempléni P. Gyula, egy kötet, ára 1 ft 50 kr. „Az elrabolt örökös”, az angol eredeti után írta Frankenstein Hermina, egy kötet, ára 1 ft 50 kr.

Buckle nagyírú művéből: „Anglia művelődésének története”, évek előtti magyar kiadás indult meg, melyre többen szövegtettek. A vállalatból darab idő nem jelent meg új kötet, de végre újra lendületet vett, s Aigner bizományaiban most a hetedik kötet hagyta el a sajtót. Ára 1 ft 50 kr.

A b. Kemény István fölött Csombordon, szeptember 16-án tartott egyházi ima és beszédek, díszes kiállítás, 4-rétű füzeten, az elhunyt arcképevel, Kolozsvártól Stein J. könyvnyomdájában megjelentek. Az imát és egyházi beszédet Szász Domokos kolozsvári lelkész és egyházkerület főjegyző tartotta, ismeretes ékeszólásával, melyben a bibliai szellem szóközi erővel párosul, tért engedve az egyéni hála és szeretet meleg nyilatkozásának is. Azonkívül Domokos László, kir. táblai püspök s az elhunyt egykori képviselő társa, Elekes Károly nagyenyedi főiskolai tanár és Csathó János alsó fehérmegyei alispán tartottak polgári beszédeket. A füzet az elhunyt sokoldalú érdemeinek, népszerűségének s a halála fölötti általános részvétnek és fájdalomnak méltó és maradandó emléke.

A magyar tud. akadémia kiadványai közt újabb a következő füzetek jelentek meg: „A magyar fauna másnévi darvasai” (Heterogynidae faunae Hungaricae), írta Mocsáry Sándor, a múzeum természetudományi osztályának egyik őre. E munka megírásával az akadémia bizta meg, s az utazásokra anyagi segélyt is utalványozott. A szerző Szlavóniára is kiterjeszté megfigyelését. A 90 lapra terjedő füzethez két tábla rajz is járul és ára 60 kr. — „A lenyeg formái”, Böhm Károly tanár bölcsészeti fejezetébe, melyet az akadémia május 9-iki ülésén adott elő, ára 40 kr. — „Az elzáródott szarkaláb”, mint morfológiai utmutató, Borbás Vince értekezése egy tábla rajzzal, ára 30 kr.

Eddig ismeretlen költő a múlt századból. A múlt században élt, de eddig nem ismert költő művei jelentek meg 236 lapra terjedő esimes könyvben. A költő neve nem vesései Tóth István. A mű krónikás éposz. „Az istenben boldogult néhai méltóságos gróf Cziráky József ezres kapitányának életéről, táborozásáról, haláláról.” Az „ezres kapitány” (ezredes) a hétéves háborúban, Prága alatt vitézül esett el. A róla szóló verses krónika pedig 1742-ben íratott. Pauer János székesfehérvári püspök találta

meg a gróf Cziráky János lovasberényi könyvtárában a régi kéziratos s ő is adta ki, egy új íróval szaporította a múlt századi magyar poéták csoportjait.

„A szeged-városi zenede tankönyvei” cím alatt három füzetet kaptunk, melyeket a zenedei tanárok szerkesztettek a zenede, képezde, közép- és polgári iskolák használatára. Címök: „A zenede-élet tankönyve”, első füzet, mely a zene elemeit adja elő, ára 20 kr. „Az elemi énekeltetés tankönyve”, ára szintén annyi, és végre: „Zongora-iskola”, a hangszer megismertetéséről szóló szöveggel, a karok és kezek helyes tartásának rajzával, és gyakorlati részszel, ára 40 kr. Most az első rész jelent meg belőle, s hiányt pótló műnek ígérkezik, mert magyar nyelven ily munka még nem jelent meg. Dicséretes törekvés, hogy a zenetanítás terén végre magyar tankönyvek is indulnak meg. Kiadásukra Endrényi Lajos és társa vállalkozott Szegeden, s esimesan állította ki. Az is dicséretre való, hogy a felhozott ének és zenei példák magyarok.

Naptárak. A Légrády-testvérek kiadásában tárczába kötött két naptár jelent meg: „Jegyzék-napló gazdasági számára”, tízedik évfolyam, szerkesztő Wagner László. Tartalmát gazdasági tudnivalók teszik s ezenkívül jegyzékek. A második naptár: „Jegyzék-napló”, ügyvédek, közjegyzők, bírák és bírósági végrehajtók számára, szerkesztő dr. Siegmund Vilmos, tizenötödik évfolyam, a törvénykezésre vonatkozó újabb törvényekkel, rendeletekkel, bélyeg s illetékszabással, stb. Egy mellékelt füzet a járás-bírósgok beosztását, az ügyvédek, közjegyzők névsorát adja. Ára egy-egy naptárnak 1 ft 20 kr.

Herman Ottó a zsidókérdésről az „Egyetértés”-ben megjelent cikkeket német nyelvű füzetben is kiadta „Judenverfolgung und Psychiatrie” cím alatt Grill könyvkereskedőnél. A zsidóüldözést elítéli, de a műveletlen orthodox zsidóság visszaéléseit s művelődés elleni eljárása ellen élesen felszólal, s felhívja a művelt zsidókat, hogy e bajon saját körükben segítsenek, mert a zsidóság körén kívül állók e bajt kevésbé orvosolhatják.

Új lap. Budapestben Bartalits Imrénél ilyen című lap indult meg: „Füstöl”, antiszemita-szartyikus s humorisztikus havi közlő, szerkesztő Pipa János. Megjelenik minden hó elején. Az első szám Istóczy arcképe közli. Tartalma zsidó ellenes; előfizetési ára egész évre 1 ft.

A nemzeti színházban e hó 28-ikára volt kitűzve Csiky Gergely új színműve a „Cifra nyomorúság”, mely iránt előre is oly érdeklődés mutatkozott, hogy az előadás napjának reggelén már nem lehetett jegyeket kapni.

A népszínházban e hó 27-én újra föllevenítették Offenbach operettjét, a „Favarné” címűt, melynek elmés szövegét Chivot és Duru írták. Most új szereposztással adták, és Blaha Lujza asszonynak jutott a főszerep, ki az eddigi előadásoktól nagyon különböző életet öntött a darabba, s valószínűleg hosszasan fentartja a játékrendet.

Új színművek. A népszínháznál két eredeti újdonság vár előadásra. Egyik éncses bohózat Sziget Józseftől, a másik pedig „Az igmándi kis pap” című népszínmű Bereczik Árpádtól.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia okt. 24-iki ülésén egyszerre két székfoglaló értekezés volt: Csiky Gergely és Heinrich Gusztáv. Hallgatóság oly nagy számmal gyűlt össze, hogy az akadémiai tagok helyét is elfoglalták.

Csiky Gergely a rómaiak legnagyobb komikusának Plautusnak nőalakjairól értekezett, a vigjátékokból átvett idézetek által mutatván be azokat. Csiky a bevezetésben megjegyzi, hogy minél közelebb áll a színmű az élethez, annál nagyobb tért foglal abban a nő. A színművekben a főcselekményt a két nem küzdelme képezi egymásért s egymás ellen. — Majd azt a felosztást ismertette meg, melyek vigjátékaiból a szerelmet tüntetik föl. Plautusnál nem találkoznak a szerelem elvont fogalmával, a mely ömleng és maximálkál szaval. Egyiknél mint érzékenység, másiknál mint feláldozás, lángoló vagy romboló szenvedély jelentkezik. A nő alakokat, melyek a római társadalom és ennek romlottságát képviselik, az egyes darabokból vett mutatványok kíséretében ismertette. A többi közt ezt idézte egyik darabból:

Ki sok gondot kiván nyakába venni,
Szerezzen nőt magának, vagy hajót.
E kettő az, mi leg többet gondot ad,
Ha felszerelni s ékesíteni kell,
S eléggé ékesíteni nem lehet soha,
Nem ismer ebben mértéket s határt.

Ilyenféle nyilatkozat nem ritka Plautusnál s rendezés éles. A felolvasást megtapsolták és megéljenezték.

Heinrich Gusztáv székfoglalója egy most sokat vitatott kérdéssel foglalkozik: a hun-magyar mondával és Attila székvárosával, az lévén több történetirónk meggyőződése, hogy krónikáinkba az Attiláról szóló mondatok a németek hősi éposza, a „Niebelung-ének” után szárváltak be. Az érdekes fejtegetés czíme: „Etelburg és a magyar hun monda”. Attila székvárosát a Niebelung-ének Etelburgnak nevezi. Fekvését illetőleg eltérnek a tudósok nézetei. Némelyek Esztergomban, mások Budán keresik, de eddig még senki sem tanulmányozta a monda oldalait oly pontossággal, hogy határozott egyhangú vélemény keletkezhetett volna. Heinrich azt értesíti, hogy Etelburg a német mondában nem tulajdonnév, hanem csak annyit jelent Etele vára a Duna mellett; a magyar mondában pedig Buda vagy Ó-Buda, melylyel Etelburgot Aquinoam romjai miatt azonosították, mely romokat annál könnyebben tekinthették a hun királyi paloták maradványainak, mert a római kor emléke, mint Németországban, ugy nálunk is, teljesen elveszett a népvándorlás világrázdító harcáiban. Az értekezést élénken megéljeneztek.

A Kisfaludy-társaság okt. 26-án tartott havi ülésére sokatlan nagy számmal jelent meg a közönség. Az első felolvasást Csiky Gergely tartotta, bemutatván egy részletet „A kavár” című új bohózatából, bevezetésül előre bocsátván, hogy noha a bohózat rossz hirbe juttatták a német posztek, de azért jogosult műfaj az mind az irodalomban, mind a színpadon. Csiky bohózatának hőse egy kisvárosi gyógyszerész, a ki a házi csendből kalandok után só várog s ezért jön fel a fővárosba, a hol ezt a „kavár” föl is találja, de nem köszöni meg. A felolvasott jeleneteket a közönség élénk derültséggel hallgatta s végül megtapsolta. Második felolvasó Tóth Lőrinc volt, ki több epigrammot, új emléket, elhalt költőkre írt jelemező kis verseket s egy bölcselmi költeményt olvasott föl, melyekben derültség, szatíra és élénk benyomások tükröződnek vissza. Szász Károly pedig érdekes előadásban mutatta be Radó Antal fordításában Tassó „Megszabadított Jeruzsalem”-ének első énekét, megjegyezvén, hogy az ősalap eposz eddigi két magyar fordítása nem sokat ér. Radó fordítása ha nem is tökéletes, de dicséretes. Az elnökölő Gyulai Pál indítványára a társaság felszólítja a fiatal műfordító, hogy az egész művet fordítsa le s adja be. Szász Károly még a „Gudrun” című régi német eposznak Mikles Sámuel által eszközölt fordítását nyújtotta be bírálatra. Végül zárt ülést volt, melyben megállapították, hogy a hazai színészet történelmének (a nemzeti színház megnyitására) pályadíja összesen kétszáz arany lesz, de a munka tulajdonjoga a nyertes szerzőé marad. A Szemere Miklós fölött tartandó emlékbeszédre Tóth Lőrinc vállalkozott, ki azt a jövő évben fogja megtartani.

Az országos régészeti társulat e hó 25-én tartott havi ülését dr. Török Aurél értekezett az Ural-vidéki baskirokról, kik az Ural hegység déli részét lakják, oly területet, mely kiterjedése nézve nagyobb mint Magyarország. Baskiria ősi székelye Ufa. Lakosai nemesek baskirok, hanem a tulnyomó számban előforduló oroszokon kívül csermizek, tatárok, morvinek, votjákok stb. Az orosz nyelven kívül a legerjedtebb a tatár, mely Baskiriában a „műveltek” nyelve gyanánt szerepel. A baskirok legrégebb idő óta lakják a földet. Némely régiebb történetirők hunoknak, mások magyaroknak nevezik. Herberstein egyenesen a magyarok rokonainak. Hunfalvy Pál törököknek, Jufferon orosz tudós tatároknak mondja őket. Ujfalvy hazánkfia, a ki a mult nyáron utazott Baskirországra, a baskiokat finnugor népek tartja s pedig az áltái ágból. Török Aurél több antropologiai indokot sorol fel, annak bizonyítására, hogy az ufaí s a vidéken lakó, például orenburgi baskirok között faji különbség létezik. A baskirok kellemes arcvonásuak, erős testalkattal. Szerlelté könnyelműek s mint ilyenek valóságos fejtés tehenei az oroszoknak. Mohamedán vallásúak, de nem fanatikusak. Patriarkális, félig nomád életet élnek, a mennyiben télen fakunyhóban laknak, nyáron pedig, ha kihajtik barmaidat a legelőre, ők is a szabadba költöznek s sátrak alatt élnek. A baskirok száma az orosz uralom rendszere folytán icsészó mérvben apad, ugy hogy ma számuk alig haladja meg a 300,000-et. Ezután Torma Károly két indítványt tett. Az első arra kéri a társulatot, hogy bizza meg az elnököt a szadányi avar sánc s a Marostól Bogdányig terjedő harmadik római sánc

tanulmányozásával, a másik a dévai muzeumban őrzött, a mitra kultuszra vonatkozó feliratos s mitratikus táblák lefényképezését indítványozza. Mindkét indítvány elfogadtattam. — Dr. Tergina Gyula az erdélyi éremgyűjteményéről adott jelentést, végül pedig Pulszky Ferenc mutatta be a Koburg Fülöp herczeg f. balogi leletét.

Az orvos-egylet pályadíját, mely e kérdésre tüzetett ki: mily befolyást gyakorol az agy- és gerincvelő a test rendes és lázas hőmérsékére? Bököny Árpád egyetemi tanárségét munkája nyerte meg.

Az országos erdészeti egyesület a Wagner-alapítvány kamatait már ez évben kiadja, oly özevgyeknek és árváknak, kiknek férjök, illetőleg atyjok legalább öt évig szolgált mint erdőtiszt vagy erdészeti altiszt; a segélyre igényt tartók november 20-ig folyamodhatnak az egylet titkári hivatalához (Budapest, hold utca 21. sz.)

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

A harmadik egyetemnek Szegeden felállítására iránt a szegediek nagy reményeket táplálnak, mióta Trefort miniszter, Szász Károly miniszteri tanácsossal és több egyetemi tanárral személyesen is megjelent Szegeden, s a város köztöle az egyetem mellett szóló adatokat és ajánlatokat. A reáliskola és körházi épületek alkalmasoknak találják az egyetem elhelyezését, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és telkeket, melyeket egyetemi czélokra felajánl és szándékot tesz, a kórház mellé azonban nagy költségű igénylő építkezésre lesz szükség, de elegendő telek létezik klinikai czélokra. Trefort a városi hatósági tagok előtt ugy nyilatkozott, hogy közelebb az egyetem létesítéséhez megkívánt adatokat, terveket, és a kiviteli költségvetést szakközvegyével összeállítatva leküldi Szeged városához. A törvényhatóság vegye azt tárgyalás alá, jelőleg ki azon épületeket és tel

ARCZBŐR.

A szépség egyik fő feltétele a szép arczbor. Még a legkisebb is a szépség alapja...

Figyelmeztetésül!!

Távol-, rövid- és gyenge-látóknak kizárólag általánosan elismert szemüvegek...

Theo tanár szakállhagymája

legjobb és legbiztosabb szer a szakáll szép növesztésére. Számtalan van, még legmagasabb rangú férfiak között is...

Ca. k. kizáról. szab. újonnan javított RUGANYOS SÉRVKÖTŐK.

A legjobb találmány a Bogand amerikai tudós újonnan javított ruganyos sérvkötő...

„Nincs többé tudóbaj.”

A Strausz A.-féle amerikai gyógyfűkivonatú mell-pasztillák, melyek számos hírneves orvos által legjobban ajánlottak...

Évek sora óta megkísérelt kitanú szer a közhvény, csúsz és idegbajok ellen

Valamint jelesnek bizonyul a fűzmadások, az izmok és idegek feszessége, vérértelenségek, zúzódások, a bőr érzéketlensége...

Főraktár Kwizda Ferencz János, csász. kir. udvari szállító- és kerületi gyógyszerész...

Könyvtárak tulajdonosaihoz és könyvkedvelőkhez!

Alólírottak van szerencséje előnyösen ismert pergament bekötéseire figyelmeztetni, melyek minden kiállításán feltűnést keltenek...

Érczhegyi Ferencz,

magy. kir. udvari könyvtartó, Budapest, I. kerület, Budavár, Szentháromság - tér.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

Table with 2 columns: 'Nyeremény' and 'M. (Márka)'. Lists various prize amounts from 250,000 to 15,000.

A szenvedő emberiségnek!

Kérem jelen hirdetésem a többnyire semmitmondó és haszontalan feldicsérésekkel föl nem cserélő...

Selyem és gyapjú női divatkelmék, párisi mintaruhák s felöltők legújabb divat szerint KELLER és ZSITVAY

Őszi öltözetek Uri ingek, CSÁKY ÁRMIN uri ruha- és fehérmű-gyára, Budapest, sugárút, octogon-tér 63.

Legújabb amerikai találmány. Edison-féle önvilágító gyufatartók. Az újkor legzeleszerűbb találmánya.

Cs. kir. kizáról. szabadalm. cipőgyár. Több kiállításon érdemremmel kitüntetve.

Temesváry Mór cipőgyára Budapest, király-utca 1. sz. B. Öreg-féle ház. Nagyban és kicsiben.

A szenvedő emberiségnek! Kérem jelen hirdetésem a többnyire semmitmondó és haszontalan feldicsérésekkel föl nem cserélő...

VASÁRNAPI UJSÁG BUDAPEST, NOVEMBER 6. XXVIII. évfolyam.

SÁMI LÁSZLÓRÓL.

HERVADNAK már a koszorúk, melyeket a kegyelet sirhantjára helyeztet; rohadásnak indultak már a rezedavirágok...

A barangoló őszi fanyar szél a fák sárga leveleit...

A forró barátság melegével nyujtá baráti jobbát nekem betegnek dőlben, s este ő már egészen hideg vala.

Feltámadok és mi vagyunk!

Ök, a szeretet, a szabadság, az egyenlőség, a testvériség emberei, a szabad gondolat, a szabad sajtó, a gyülekezési jog...

— Rózsákat, fákat oltok, nemesitem a gyümölcsöt, soha sem csalt meg egy sem, s ha nem fogamzott meg, halálával lakolt.

SÁMI LÁSZLÓ.

SÁMI LÁSZLÓ. Veeress Ferencz fényképe után.